

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

**FUQAROLAR SOG'LIG'INI SAQLASH
TO'G'RISIDA**

**FUQAROLAR SOG'LIG'INI SAQLASH
TO'G'RISIDA**

I. UMUMIY QOIDALAR

I. UMUMIY QOIDALAR

**1-modda. Fuqarolar sog'lig'ini saqlash
to'g'risidagi qonunchilik**

**1-modda. Fuqarolar sog'lig'ini saqlash
to'g'risidagi qonunchilik**

Fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilik ushbu Qonun hamda boshqa qonunchilik hujjatlaridan iborat.

Fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilik ushbu Qonun hamda boshqa qonunchilik hujjatlaridan iborat.

Qoraqalpog'iston Respublikasida fuqarolarning sog'lig'ini saqlash sohasidagi huquqiy munosabatlar Qoraqalpog'iston Respublikasining qonun hujjatlari bilan ham tartibga solinadi.

Qoraqalpog'iston Respublikasida fuqarolarning sog'lig'ini saqlash sohasidagi huquqiy munosabatlar Qoraqalpog'iston Respublikasining qonun hujjatlari bilan ham tartibga solinadi.

Basharti xalqaro shartnomada fuqarolarning sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilikdagidan o'zgacha qoidalar belgilangan bo'lsa, u holda xalqaro shartnoma qoidalari qo'llanadi.

Basharti xalqaro shartnomada fuqarolarning sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilikdagidan o'zgacha qoidalar belgilangan bo'lsa, u holda xalqaro shartnoma qoidalari qo'llanadi.

**2-modda. Fuqarolar sog'lig'ini saqlash
to'g'risidagi qonunchilikning asosiy vazifalari**

**2-modda. Fuqarolar sog'lig'ini saqlash
to'g'risidagi qonunchilikning asosiy vazifalari**

Fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilikning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

Fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilikning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

fuqarolarning sog'liqni saqlashga doir huquqlari davlat tomonidan kafolatlanishini ta'minlash;

fuqarolarning sog'liqni saqlashga doir huquqlari davlat tomonidan kafolatlanishini ta'minlash;

fuqarolarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish;

fuqarolarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish;

davlat organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalarining fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi faoliyatini huquqiy jihatdan tartibga solish.

davlat organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalarining fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi faoliyatini huquqiy jihatdan tartibga solish.

**3-modda. Fuqarolar sog'lig'ini
saqlashning asosiy prinsiplari**

**3-modda. Fuqarolar sog'lig'ini
saqlashning asosiy prinsiplari**

Fuqarolar sog'lig'ini saqlashning asosiy prinsiplari quyidagilardan iborat:

Fuqarolar sog'lig'ini saqlashning asosiy prinsiplari quyidagilardan iborat:

sog'liqni saqlash sohasida inson huquqlariga rioya qilinishi;

sog'liqni saqlash sohasida inson huquqlariga rioya qilinishi;

aholining barcha qatlamlari tibbiy yordamdan bahramand bo'la olishi;

aholining barcha qatlamlari tibbiy yordamdan bahramand bo'la olishi;

profilaktika chora-tadbirlarining ustunligi;

profilaktika chora-tadbirlarining ustunligi;

sog'lig'ini yo'qotgan taqdirda fuqarolarning ijtimoiy himoya qilinishi;

sog'lig'ini yo'qotgan taqdirda fuqarolarning ijtimoiy himoya qilinishi;

tibbiyot fanining amaliyot bilan birligi.

4-modda. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi vakolatlari

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi:

sog'liqni saqlash sohasida inson huquqlari himoya qilinishini;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi davlat siyosatini;

sog'liqni saqlash va tibbiyot fanini rivojlantirish dasturlari tasdiqlanishi va mablag' bilan ta'minlanishini;

sog'liqni saqlash davlat tizimini boshqarishni;

sanitariya-epidemiologiya xotirjamligini ta'minlash ustidan nazoratni;

favqulodda vaziyatlarda odamlarning hayotini saqlab qolish va ularning sog'lig'ini muhofaza etish chora-tadbirlari ko'rilishini, fuqarolarni favqulodda vaziyat zonasidagi ahvol va ko'rilayotgan chora-tadbirlardan xabardor qilishni;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasida statistika hisobi va hisobotning yagona tizimi o'rnatilishini;

O'zbekiston Respublikasi fuqarolari tibbiy sug'urtasining tayanch dasturlarini tasdiqlashni;

fuqarolarning ayrim guruhlariga tibbiy yordam ko'rsatishda va ularni dori vositalari bilan ta'minlashda imtiyozlar belgilashni;

davlat boshqaruv organlari, xo'jalik yurituvchi subyektlarning fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi, oilani, onalik va bolalikni muhofaza qilish borasidagi faoliyatlarini muvofiqlashtirib borishni va nazorat qilib turishni;

qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshiradi.

5-modda. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining vakolatlari

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi:

sog'liqni saqlash va tibbiy sug'urtaning normativ bazasini, tibbiy yordam sifati va hajmi davlat standartlarini ishlab chiqishda ishtirok etadi;

barcha tibbiy muassasalarning fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilikka rioya etishi ustidan nazoratni amalga oshiradi;

tibbiyot fanining amaliyot bilan birligi.

4-modda. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi vakolatlari

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi:

sog'liqni saqlash sohasida inson huquqlari himoya qilinishini;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi davlat siyosatini;

sog'liqni saqlash va tibbiyot fanini rivojlantirish dasturlari tasdiqlanishi va mablag' bilan ta'minlanishini;

sog'liqni saqlash davlat tizimini boshqarishni;

sanitariya-epidemiologiya xotirjamligini ta'minlash ustidan nazoratni;

favqulodda vaziyatlarda odamlarning hayotini saqlab qolish va ularning sog'lig'ini muhofaza etish chora-tadbirlari ko'rilishini, fuqarolarni favqulodda vaziyat zonasidagi ahvol va ko'rilayotgan chora-tadbirlardan xabardor qilishni;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasida statistika hisobi va hisobotning yagona tizimi o'rnatilishini;

O'zbekiston Respublikasi fuqarolari tibbiy sug'urtasining tayanch dasturlarini tasdiqlashni;

fuqarolarning ayrim guruhlariga tibbiy yordam ko'rsatishda va ularni dori vositalari bilan ta'minlashda imtiyozlar belgilashni;

davlat boshqaruv organlari, xo'jalik yurituvchi subyektlarning fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi, oilani, onalik va bolalikni muhofaza qilish borasidagi faoliyatlarini muvofiqlashtirib borishni va nazorat qilib turishni;

qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshiradi.

5-modda. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining vakolatlari

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi:

sog'liqni saqlash va tibbiy sug'urtaning normativ bazasini, tibbiy yordam sifati va hajmi milliy standartlarini ishlab chiqishda ishtirok etadi;

barcha tibbiy muassasalarning fuqarolar sog'lig'ini saqlash to'g'risidagi qonunchilikka rioya etishi ustidan nazoratni amalga oshiradi;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasida maqsadli davlat dasturlarini amalga oshiradi;

davlat tomonidan kafolatlangan hajm doirasida aholiga birlamchi tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatilishini tashkil etadi;

tibbiyot va farmatsevtika faoliyatini litsenziyalashni (farmatsevtika faoliyatining yo'nalishini — dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash bundan mustasno) belgilangan tartibda amalga oshiradi;

davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida tibbiy xizmatlar tariflari darajasini tartibga soladi;

O'zbekiston Respublikasi hududida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori vositalarini, tibbiy buyumlarni va tibbiy texnikani standartlashtirish hamda sertifikatlashtirishni amalga oshiradi;

qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshiradi.

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi o'z vakolatlari doirasida davolash-profilaktika, sanitariya, epidemiyaga qarshi, radiatsiya, ekologiya masalalari yuzasidan chiqaradigan normativ-huquqiy hujjatlar O'zbekiston Respublikasi hududidagi davlat organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalari hamda jismoniy shaxslar tomonidan bajarilishi majburiydir.

6-modda. Mahalliy davlat hokimiyati organlarining fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi vakolatlari

Mahalliy davlat hokimiyati organlarining tasarrufiga quyidagilar kiradi:

sog'liqni saqlash sohasida inson huquqlarini himoya qilish;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi qonunchilik bajarilishini ta'minlash;

sog'liqni saqlash tizimining boshqaruv organlarini shakllantirish, uning muassasalari tarmog'ini rivojlantirish;

birlamchi tibbiy-sanitariya va tibbiy-ijtimoiy yordamni tashkil etish, ulardan hammaning bahramand bo'la olishini ta'minlash, tibbiy yordam sifatining klinik-statistik standartlariga rioya etilishini nazorat qilish, tasarrufdagi hududda fuqarolarni dori vositalari va tibbiy buyumlar bilan ta'minlash;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasida maqsadli davlat dasturlarini amalga oshiradi;

davlat tomonidan kafolatlangan hajm doirasida aholiga birlamchi tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatilishini tashkil etadi;

tibbiyot va farmatsevtika faoliyatini litsenziyalashni (farmatsevtika faoliyatining yo'nalishini — dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalash bundan mustasno) belgilangan tartibda amalga oshiradi;

davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida tibbiy xizmatlar tariflari darajasini tartibga soladi;

O'zbekiston Respublikasi hududida qo'llanilishiga ruxsat etilgan dori vositalarini, tibbiy buyumlarni va tibbiy texnikani standartlashtirish hamda sertifikatlashtirishni amalga oshiradi;

qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshiradi.

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi o'z vakolatlari doirasida davolash-profilaktika, sanitariya, epidemiyaga qarshi, radiatsiya, ekologiya masalalari yuzasidan chiqaradigan normativ-huquqiy hujjatlar O'zbekiston Respublikasi hududidagi davlat organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalari hamda jismoniy shaxslar tomonidan bajarilishi majburiydir.

6-modda. Mahalliy davlat hokimiyati organlarining fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi vakolatlari

Mahalliy davlat hokimiyati organlarining tasarrufiga quyidagilar kiradi:

sog'liqni saqlash sohasida inson huquqlarini himoya qilish;

fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasidagi qonunchilik bajarilishini ta'minlash;

sog'liqni saqlash tizimining boshqaruv organlarini shakllantirish, uning muassasalari tarmog'ini rivojlantirish;

birlamchi tibbiy-sanitariya va tibbiy-ijtimoiy yordamni tashkil etish, ulardan hammaning bahramand bo'la olishini ta'minlash, tasarrufdagi hududda fuqarolarni dori vositalari va tibbiy buyumlar bilan ta'minlash;

farmatsevtika faoliyatining yo'nalishini — dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalashni belgilangan tartibda amalga oshirish;

sog'liqni saqlash xarajatlarini moliyaviy ta'minlashning o'z manbalarini shakllantirish;

fuqarolarning sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligini ta'minlash, profilaktika, sanitariya-gigiyena, epidemiyaga qarshi va tabiatni muhofaza qilish tadbirlarini amalga oshirish;

atrof muhitni muhofaza etish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash;

favqulodda vaziyatlarda odamlarning hayotini saqlab qolish va ularning sog'lig'ini muhofaza etish chora-tadbirlarini ko'rish, fuqarolarni favqulodda vaziyat zonasidagi ahvol va ko'rilayotgan chora-tadbirlardan xabardor qilish;

sog'liqni saqlash tizimi organlari, muassasalari va korxonalarini faoliyatini muvofiqlashtirish hamda nazorat qilish, sog'liqni saqlash muassasalarida ko'rsatilayotgan tibbiy-ijtimoiy yordam sifatini nazorat qilib borish;

nogironligi bo'lgan shaxslarning va tibbiy-ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslarning kuch-quvvatini tiklaydigan muassasalar tashkil etish va ular faoliyatini ta'minlash;

oilani, onalik va bolalikni muhofaza qilish chora-tadbirlarini amalga oshirish;

fuqarolarga sanitariya-gigiyena va ekologiya ta'limi berishni tashkil etish;

sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlarini rivojlantirishni rag'batlantiruvchi sharoitlar yaratish;

qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshirish.

7-modda. Sog'liqni saqlash tizimi

O'zbekiston Respublikasida sog'liqni saqlashning davlat, xususiy va boshqa tizimlari yig'indisidan iborat yagona sog'liqni saqlash tizimi amal qiladi.

8-modda. Davlat sog'liqni saqlash tizimi

farmatsevtika faoliyatining yo'nalishini — dori vositalarini va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilishni litsenziyalashni belgilangan tartibda amalga oshirish;

sog'liqni saqlash xarajatlarini moliyaviy ta'minlashning o'z manbalarini shakllantirish;

fuqarolarning sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligini ta'minlash, profilaktika, sanitariya-gigiyena, epidemiyaga qarshi va tabiatni muhofaza qilish tadbirlarini amalga oshirish;

atrof muhitni muhofaza etish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash;

favqulodda vaziyatlarda odamlarning hayotini saqlab qolish va ularning sog'lig'ini muhofaza etish chora-tadbirlarini ko'rish, fuqarolarni favqulodda vaziyat zonasidagi ahvol va ko'rilayotgan chora-tadbirlardan xabardor qilish;

sog'liqni saqlash tizimi organlari, muassasalari va korxonalarini faoliyatini muvofiqlashtirish hamda nazorat qilish, sog'liqni saqlash muassasalarida ko'rsatilayotgan tibbiy-ijtimoiy yordam sifatini nazorat qilib borish;

nogironligi bo'lgan shaxslarning va tibbiy-ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslarning kuch-quvvatini tiklaydigan muassasalar tashkil etish va ular faoliyatini ta'minlash;

oilani, onalik va bolalikni muhofaza qilish chora-tadbirlarini amalga oshirish;

fuqarolarga sanitariya-gigiyena va ekologiya ta'limi berishni tashkil etish;

sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlarini rivojlantirishni rag'batlantiruvchi sharoitlar yaratish;

qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni amalga oshirish.

7-modda. Sog'liqni saqlash tizimi

O'zbekiston Respublikasida sog'liqni saqlashning davlat, xususiy va boshqa tizimlari yig'indisidan iborat yagona sog'liqni saqlash tizimi amal qiladi.

8-modda. Davlat sog'liqni saqlash tizimi

Davlat sog'liqni saqlash tizimiga O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, viloyatlar, Toshkent shahar sog'liqni saqlashni boshqarish organlari, ularning shahar va tuman bo'linmalari kiradi. Davlat sog'liqni saqlash tizimiga davlat mulki bo'lgan va davlat sog'liqni saqlash tizimining boshqaruv organlariga bo'ysunuvchi davolash-profilaktika va ilmiy-tadqiqot muassasalari, tibbiyot va farmatsevtika xodimlari tayyorlaydigan hamda ularni qayta tayyorgarlikdan o'tkazadigan o'quv yurtlari, farmatsevtika korxonalar va tashkilotlari, sanitariya-profilaktika muassasalari, sud-tibbiy ekspertiza muassasalari, dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika ishlab chiqaradigan korxonalar hamda asosiy faoliyati fuqarolar sog'lig'ini saqlash bilan bog'liq boshqa korxonalar, muassasa va tashkilotlar kiradi.

Ilmiy-tadqiqot institutlarining klinikalari, vazirliklar, idoralar, davlat korxonalar, muassasa va tashkilotlari barpo etadigan davolash-profilaktika muassasalari va dorixonalar davlat sog'liqni saqlash tizimiga kiradi.

Davlat sog'liqni saqlash tizimining davolash-profilaktika muassasalari aholiga davlat tomonidan kafolatlangan bepul tibbiy yordam ko'rsatadi. Bepul tibbiy yordam ko'rsatish hajmi va tartibi qonunchilik bilan belgilanadi.

Davlat tomonidan kafolatlangan tibbiy yordam hajmining belgilangandan ortiqcha tibbiy va boshqa xil xizmatlar ko'rsatish qo'shimcha xizmatlar bo'lib, aholi tomonidan belgilangan tartibda haq to'lanadi.

9-modda. Davlat sog'liqni saqlash tizimini mablag' bilan ta'minlash

Davlat sog'liqni saqlash tizimini mablag' bilan ta'minlash manbalari quyidagilardan iborat:

davlat budjeti mablag'lari;

tibbiy sug'urta mablag'lari;

fuqarolarning sog'lig'ini saqlashga mo'ljallangan maqsadli fondlarning mablag'lari;

davolash-profilaktika muassasalarining davlat tomonidan kafolatlangan hajmidan ortiqcha tibbiy yordam ko'rsatganlik uchun va pullik xizmatlar ko'rsatganlik uchun olingan mablag'lari;

korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalari hamda jismoniy shaxslarning sog'liqni saqlash muassasalariga ixtiyoriy va xayriya badallari;

Davlat sog'liqni saqlash tizimiga O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, viloyatlar, Toshkent shahar sog'liqni saqlashni boshqarish organlari, ularning shahar va tuman bo'linmalari kiradi. Davlat sog'liqni saqlash tizimiga davlat mulki bo'lgan va davlat sog'liqni saqlash tizimining boshqaruv organlariga bo'ysunuvchi davolash-profilaktika va ilmiy-tadqiqot muassasalari, tibbiyot va farmatsevtika xodimlari tayyorlaydigan hamda ularni qayta tayyorgarlikdan o'tkazadigan o'quv yurtlari, farmatsevtika korxonalar va tashkilotlari, sanitariya-profilaktika muassasalari, sud-tibbiy ekspertiza muassasalari, dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika ishlab chiqaradigan korxonalar hamda asosiy faoliyati fuqarolar sog'lig'ini saqlash bilan bog'liq boshqa korxonalar, muassasa va tashkilotlar kiradi.

Ilmiy-tadqiqot institutlarining klinikalari, vazirliklar, idoralar, davlat korxonalar, muassasa va tashkilotlari barpo etadigan davolash-profilaktika muassasalari va dorixonalar davlat sog'liqni saqlash tizimiga kiradi.

Davlat sog'liqni saqlash tizimining davolash-profilaktika muassasalari aholiga davlat tomonidan kafolatlangan bepul tibbiy yordam ko'rsatadi. Bepul tibbiy yordam ko'rsatish hajmi va tartibi qonunchilik bilan belgilanadi.

Davlat tomonidan kafolatlangan tibbiy yordam hajmining belgilangandan ortiqcha tibbiy va boshqa xil xizmatlar ko'rsatish qo'shimcha xizmatlar bo'lib, aholi tomonidan belgilangan tartibda haq to'lanadi.

9-modda. Davlat sog'liqni saqlash tizimini mablag' bilan ta'minlash

Davlat sog'liqni saqlash tizimini mablag' bilan ta'minlash manbalari quyidagilardan iborat:

davlat budjeti mablag'lari;

tibbiy sug'urta mablag'lari;

fuqarolarning sog'lig'ini saqlashga mo'ljallangan maqsadli fondlarning mablag'lari;

davolash-profilaktika muassasalarining davlat tomonidan kafolatlangan hajmidan ortiqcha tibbiy yordam ko'rsatganlik uchun va pullik xizmatlar ko'rsatganlik uchun olingan mablag'lari;

korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalari hamda jismoniy shaxslarning sog'liqni saqlash muassasalariga ixtiyoriy va xayriya badallari;

banklarning kreditlari;

qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar.

10-modda. Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlari

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlari jumlasiga o'z mablag'lari, jalb etilgan mablag'lar va qonunchilikka muvofiq boshqa manbalar hisobidan moliyalashtiriladigan davolash-profilaktika muassasalari, dorixonalar, dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika ishlab chiqaradigan korxonalar, shuningdek farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslar kiradi.

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlariga taalluqli davolash-profilaktika muassasalari fuqarolarning ayrim guruhlariga bepul tibbiy xizmat ko'rsatadilar. Bunday xizmatlarning hajmi, ro'yxati, ularni ko'rsatish tartibi hamda kompensatsiyasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlarida faqat qonunchilikda belgilangan tartibda qo'llanilishiga ruxsat etilgan profilaktika, tashxis qo'yish hamda davolash vositalaridan foydalaniladi.

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlari belgilangan tartibda tibbiy hujjatlarni yuritishi hamda statistika ma'lumotlarini taqdim etishi shart.

11-modda. Tibbiyot va farmatsevtika faoliyatini litsenziyalash

Tibbiy faoliyat tegishli litsenziyaga ega bo'lgan yuridik shaxslar tomonidan, farmatsevtika faoliyati esa tegishli litsenziyaga ega bo'lgan yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilishi mumkin.

Tibbiyot va farmatsevtika faoliyatini amalga oshirish uchun litsenziyalar berish tartibi hamda shartlari O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

12-modda. Aholining sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligi

Aholining sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligi qonunchilikka muvofiq davlat organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalari va fuqarolar tomonidan sanitariya-gigiyena yo'sinidagi hamda epidemiyaga qarshi tadbirlar o'tkazilishi orqali ta'minlanadi.

banklarning kreditlari;

qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar.

10-modda. Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlari

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlari jumlasiga o'z mablag'lari, jalb etilgan mablag'lar va qonunchilikka muvofiq boshqa manbalar hisobidan moliyalashtiriladigan davolash-profilaktika muassasalari, dorixonalar, dori vositalari, tibbiy buyumlar va tibbiy texnika ishlab chiqaradigan korxonalar, shuningdek farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslar kiradi.

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlariga taalluqli davolash-profilaktika muassasalari fuqarolarning ayrim guruhlariga bepul tibbiy xizmat ko'rsatadilar. Bunday xizmatlarning hajmi, ro'yxati, ularni ko'rsatish tartibi hamda kompensatsiyasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlarida faqat qonunchilikda belgilangan tartibda qo'llanilishiga ruxsat etilgan profilaktika, tashxis qo'yish hamda davolash vositalaridan foydalaniladi.

Sog'liqni saqlashning xususiy va boshqa xil tizimlari belgilangan tartibda tibbiy hujjatlarni yuritishi hamda statistika ma'lumotlarini taqdim etishi shart.

11-modda. Tibbiyot va farmatsevtika faoliyatini litsenziyalash

Tibbiy faoliyat tegishli litsenziyaga ega bo'lgan yuridik shaxslar tomonidan, farmatsevtika faoliyati esa tegishli litsenziyaga ega bo'lgan yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilishi mumkin.

Tibbiyot va farmatsevtika faoliyatini amalga oshirish uchun litsenziyalar berish tartibi hamda shartlari O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

12-modda. Aholining sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligi

Aholining sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligi qonunchilikka muvofiq davlat organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, jamoat birlashmalari va fuqarolar tomonidan sanitariya-gigiyena yo'sinidagi hamda epidemiyaga qarshi tadbirlar o'tkazilishi orqali ta'minlanadi.

II. FUQAROLARNING SOG'LIQ'INI HUQUQIY JIHATDAN MUHOFAZA QILISH

13-modda. Fuqarolarning sog'liqni saqlash huquqi

O'zbekiston Respublikasi fuqarolari sog'liqni saqlash borasida daxlsiz huquqqa egadirlar.

Davlat yoshi, jinsi, irqi, millati, tili, dinga munosabati, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsiy va ijtimoiy mavqeyidan qat'i nazar fuqarolarning sog'lig'i saqlanishini ta'minlaydi.

Davlat fuqarolarda kasalliklarning har qanday shakllari borligidan qat'i nazar, ularning kamsitishlardan himoya qilinishini kafolatlaydi. Ushbu qoidani buzishda aybdor bo'lgan shaxslar qonunda belgilangan tartibda javobgar bo'ladilar.

14-modda. Ajnabiy fuqarolar, fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning sog'liqni saqlash huquqi

O'zbekiston Respublikasi hududidagi ajnabiy fuqarolarning sog'liqni saqlash huquqi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalariga muvofiq kafolatlanadi.

O'zbekiston Respublikasida doimiy yashovchi fuqaroligi bo'lmagan shaxslar, sog'liqni saqlashda O'zbekiston Respublikasining fuqarolari bilan teng huquqdan foydalanadilar.

Ushbu moddaning birinchi va ikkinchi qismlarida ko'rsatib o'tilgan shaxslarga tibbiy yordam ko'rsatish tartibini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilaydi.

15-modda. Fuqarolarning sog'liqqa ta'sir etuvchi omillar haqida axborot olish huquqi

Fuqarolar sog'liqqa ta'sir etuvchi omillar haqida, shu jumladan yashash hududining sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligi to'g'risida, ovqatlanishning oqilona normalari xususida, tovarlar, ishlar, xizmatlar, ularning xavfsizligi, sanitariya normalari va qoidalariga muvofiqligi to'g'risida o'z vaqtida va aniq axborot olish huquqiga ega.

16-modda. Fuqarolarning tibbiy-ijtimoiy yordam olish huquqi

II. FUQAROLARNING SOG'LIQ'INI HUQUQIY JIHATDAN MUHOFAZA QILISH

13-modda. Fuqarolarning sog'liqni saqlash huquqi

O'zbekiston Respublikasi fuqarolari sog'liqni saqlash borasida daxlsiz huquqqa egadirlar.

Davlat yoshi, jinsi, irqi, millati, tili, dinga munosabati, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsiy va ijtimoiy mavqeyidan qat'i nazar fuqarolarning sog'lig'i saqlanishini ta'minlaydi.

Davlat fuqarolarda kasalliklarning har qanday shakllari borligidan qat'i nazar, ularning kamsitishlardan himoya qilinishini kafolatlaydi. Ushbu qoidani buzishda aybdor bo'lgan shaxslar qonunda belgilangan tartibda javobgar bo'ladilar.

14-modda. Ajnabiy fuqarolar, fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning sog'liqni saqlash huquqi

O'zbekiston Respublikasi hududidagi ajnabiy fuqarolarning sog'liqni saqlash huquqi O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalariga muvofiq kafolatlanadi.

O'zbekiston Respublikasida doimiy yashovchi fuqaroligi bo'lmagan shaxslar, sog'liqni saqlashda O'zbekiston Respublikasining fuqarolari bilan teng huquqdan foydalanadilar.

Ushbu moddaning birinchi va ikkinchi qismlarida ko'rsatib o'tilgan shaxslarga tibbiy yordam ko'rsatish tartibini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilaydi.

15-modda. Fuqarolarning sog'liqqa ta'sir etuvchi omillar haqida axborot olish huquqi

Fuqarolar sog'liqqa ta'sir etuvchi omillar haqida, shu jumladan yashash hududining sanitariya-epidemiologiya jihatidan xotirjamligi to'g'risida, ovqatlanishning oqilona normalari xususida, tovarlar, ishlar, xizmatlar, ularning xavfsizligi, sanitariya normalari va qoidalariga muvofiqligi to'g'risida o'z vaqtida va aniq axborot olish huquqiga ega.

16-modda. Fuqarolarning tibbiy-ijtimoiy yordam olish huquqi

Kasal bo'lib qolganda, mehnat layoqatini yo'qotganda va boshqa hollarda fuqarolar profilaktik, tashxis qo'yish-davolash, kuch-quvvatni tiklash, sanatoriy-kurort, protez-ortopediya yordami va boshqa xil yordamni, shuningdek bemorlarni, mehnatga layoqatsiz va nogironligi bo'lgan shaxslarni boqish-parvarishlash yuzasidan ijtimoiy chora-tadbirlarni, shu jumladan vaqtincha mehnatga layoqatsizlik nafaqasi to'lashni o'z ichiga oladigan tibbiy-ijtimoiy yordam olish huquqiga ega.

Tibbiy-ijtimoiy yordam tibbiyot xodimlari va boshqa mutaxassislar tomonidan ko'rsatiladi.

Fuqarolar o'zlarini ixtiyoriy ravishda tibbiy sug'urta qildirish asosida, shuningdek korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning mablag'lari, o'z shaxsiy mablag'lari hamda qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan qo'shimcha tibbiy va boshqa xil xizmatlardan foydalanish huquqiga ega.

Fuqarolarning ayrim toifalari protezlar, ortopedik va moslama buyumlar, eshitish apparatlari, harakatlanish vositalari va boshqa maxsus vositalar bilan imtiyozli tarzda ta'minlanish huquqiga ega. Bunday huquqqa ega bo'lgan fuqarolarning toifalarini, shuningdek ularni ta'minlash shartlari va tartibini O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilaydi.

Fuqarolar ixtisoslashgan sog'liqni saqlash, muassasalarida tibbiy ekspertizadan o'tish huquqiga ega.

17-modda. Ayrim turdagi kasb-kor bilan shug'ullanuvchi fuqarolarning sog'lig'ini saqlash

Fuqarolarning sog'lig'ini saqlash, yuqumli va kasb kasalliklarining oldini olish maqsadida ro'yxatini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tasdiqlaydigan ishlab chiqarishlar hamda ayrim kasblarning xodimlari ishga kirish vaqtida dastlabki majburiy tibbiy ko'rikdan hamda keyinchalik vaqti-vaqti bilan tibbiy ko'rikdan o'tadilar.

Sog'lig'ining holatiga ko'ra fuqaro ayrim turdagi kasb-kor hamda yuqori darajali xavf manbai bo'lgan faoliyat bilan shug'ullanishga vaqtincha yoki doimiy layoqatsiz deb topilishi mumkin. Bunday qaror tibbiyot nuqtai nazaridan shug'ullanish nomaqbul deb topilgan faoliyatlar ro'yxatiga muvofiq holda tibbiy komissiyalar chiqargan xulosa asosida qabul qilinadi va uning ustidan sudga shikoyat qilinishi mumkin.

Kasal bo'lib qolganda, mehnat layoqatini yo'qotganda va boshqa hollarda fuqarolar profilaktik, tashxis qo'yish-davolash, kuch-quvvatni tiklash, sanatoriy-kurort, protez-ortopediya yordami va boshqa xil yordamni, shuningdek bemorlarni, mehnatga layoqatsiz va nogironligi bo'lgan shaxslarni boqish-parvarishlash yuzasidan ijtimoiy chora-tadbirlarni, shu jumladan vaqtincha mehnatga layoqatsizlik nafaqasi to'lashni o'z ichiga oladigan tibbiy-ijtimoiy yordam olish huquqiga ega.

Tibbiy-ijtimoiy yordam tibbiyot xodimlari va boshqa mutaxassislar tomonidan ko'rsatiladi.

Fuqarolar o'zlarini ixtiyoriy ravishda tibbiy sug'urta qildirish asosida, shuningdek korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning mablag'lari, o'z shaxsiy mablag'lari hamda qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan qo'shimcha tibbiy va boshqa xil xizmatlardan foydalanish huquqiga ega.

Fuqarolarning ayrim toifalari protezlar, ortopedik va moslama buyumlar, eshitish apparatlari, harakatlanish vositalari va boshqa maxsus vositalar bilan imtiyozli tarzda ta'minlanish huquqiga ega. Bunday huquqqa ega bo'lgan fuqarolarning toifalarini, shuningdek ularni ta'minlash shartlari va tartibini O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilaydi.

Fuqarolar ixtisoslashgan sog'liqni saqlash, muassasalarida tibbiy ekspertizadan o'tish huquqiga ega.

17-modda. Ayrim turdagi kasb-kor bilan shug'ullanuvchi fuqarolarning sog'lig'ini saqlash

Fuqarolarning sog'lig'ini saqlash, yuqumli va kasb kasalliklarining oldini olish maqsadida ro'yxatini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tasdiqlaydigan ishlab chiqarishlar hamda ayrim kasblarning xodimlari ishga kirish vaqtida dastlabki majburiy tibbiy ko'rikdan hamda keyinchalik vaqti-vaqti bilan tibbiy ko'rikdan o'tadilar.

Sog'lig'ining holatiga ko'ra fuqaro ayrim turdagi kasb-kor hamda yuqori darajali xavf manbai bo'lgan faoliyat bilan shug'ullanishga vaqtincha yoki doimiy layoqatsiz deb topilishi mumkin. Bunday qaror tibbiyot nuqtai nazaridan shug'ullanish nomaqbul deb topilgan faoliyatlar ro'yxatiga muvofiq holda tibbiy komissiyalar chiqargan xulosa asosida qabul qilinadi va uning ustidan sudga shikoyat qilinishi mumkin.

Tibbiyot nuqtai nazaridan shug'ullanish nomaqbul deb topilgan ayrim turdagi kasb-kor va yuqori darajada xavfli manba bilan bog'liq faoliyatlar ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan O'zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi hamda O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi Kengashi bilan birgalikda belgilanadi hamda besh yilda kamida bir marta qayta ko'rib chiqiladi.

Ish beruvchilar o'z xodimlarining majburiy tibbiy ko'rikdan o'z vaqtida o'tishi uchun va majburiy tibbiy ko'rikdan o'tmagan shaxslarni ishga qo'yish natijasida fuqarolarning sog'lig'iga yetkazilgan zararli oqibatlar uchun javobgar bo'ladilar.

18-modda. Oila sog'lig'ini saqlash

Har bir fuqaro davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida oilaga taalluqli masalalar, o'zida ijtimoiy ahamiyatli kasalliklar va atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan kasalliklar bor-yo'qligi yuzasidan, nikoh va oila munosabatlarining tibbiy-ruhiy jihatlari yuzasidan bepul maslahatlar olish, shuningdek tibbiy-irsiy hamda boshqa masalalar yuzasidan maslahatlar olish va tekshiruvdan o'tish huquqiga ega.

Har bir oila o'ziga oilaviy shifokor tanlash huquqiga ega.

Bolali oilalar fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasida qonunchilikda belgilangan imtiyozlardan foydalanish huquqiga ega.

Uch yoshga to'lmagan bolalar, shuningdek shifokorlarning xulosasiga ko'ra qo'shimcha qarovga muhtoj bo'lgan katta yoshdagi kasali og'ir bolalar statsionar shifoxonada davolanayotganida ularning otasi yoki onasiga yoxud oilaning bolani bevosita parvarishlayotgan boshqa a'zosiga davolash muassasasida uning yonida birga bo'lishi uchun imkoniyat yaratiladi va mehnatga layoqatsizlik varaqasi beriladi.

19-modda. Voyaga yetmaganlarning huquqlari

Davlat voyaga yetmaganlarning sog'liqni saqlash huquqlarini ularning jismoniy, ma'naviy rivojlanishi uchun, kasalliklarning oldini olish uchun eng qulay sharoit yaratish, shuningdek maktabgacha ta'lim tashkilotlarida, maktablarda va boshqa muassasalarda tibbiy xizmatni yo'lga qo'yish orqali ta'minlaydi.

Voyaga yetmaganlar quyidagi huquqlarga ega:

Tibbiyot nuqtai nazaridan shug'ullanish nomaqbul deb topilgan ayrim turdagi kasb-kor va yuqori darajada xavfli manba bilan bog'liq faoliyatlar ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan O'zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi hamda O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi Kengashi bilan birgalikda belgilanadi hamda besh yilda kamida bir marta qayta ko'rib chiqiladi.

Ish beruvchilar o'z xodimlarining majburiy tibbiy ko'rikdan o'z vaqtida o'tishi uchun va majburiy tibbiy ko'rikdan o'tmagan shaxslarni ishga qo'yish natijasida fuqarolarning sog'lig'iga yetkazilgan zararli oqibatlar uchun javobgar bo'ladilar.

18-modda. Oila sog'lig'ini saqlash

Har bir fuqaro davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida oilaga taalluqli masalalar, o'zida ijtimoiy ahamiyatli kasalliklar va atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan kasalliklar bor-yo'qligi yuzasidan, nikoh va oila munosabatlarining tibbiy-ruhiy jihatlari yuzasidan bepul maslahatlar olish, shuningdek tibbiy-irsiy hamda boshqa masalalar yuzasidan maslahatlar olish va tekshiruvdan o'tish huquqiga ega.

Har bir oila o'ziga oilaviy shifokor tanlash huquqiga ega.

Bolali oilalar fuqarolar sog'lig'ini saqlash sohasida qonunchilikda belgilangan imtiyozlardan foydalanish huquqiga ega.

Uch yoshga to'lmagan bolalar, shuningdek shifokorlarning xulosasiga ko'ra qo'shimcha qarovga muhtoj bo'lgan katta yoshdagi kasali og'ir bolalar statsionar shifoxonada davolanayotganida ularning otasi yoki onasiga yoxud oilaning bolani bevosita parvarishlayotgan boshqa a'zosiga davolash muassasasida uning yonida birga bo'lishi uchun imkoniyat yaratiladi va mehnatga layoqatsizlik varaqasi beriladi.

19-modda. Voyaga yetmaganlarning huquqlari

Davlat voyaga yetmaganlarning sog'liqni saqlash huquqlarini ularning jismoniy, ma'naviy rivojlanishi uchun, kasalliklarning oldini olish uchun eng qulay sharoit yaratish, shuningdek maktabgacha ta'lim tashkilotlarida, maktablarda va boshqa muassasalarda tibbiy xizmatni yo'lga qo'yish orqali ta'minlaydi.

Voyaga yetmaganlar quyidagi huquqlarga ega:

Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadigan tartibda dispanser nazoratida bo'lish hamda bolalar va o'smirlarning davolash-profilaktika muassasalarida davolanish;

sanitariya-gigiyena ta'limi olish, o'qish hamda o'zlarining fiziologik xususiyatlari va sog'lig'iga mos sharoitlarda mehnat qilish;

kasbga yaroqliligini aniqlash chog'ida budget mablag'lari hisobidan bepul tibbiy maslahatlar olish;

sog'liqlari to'g'risida o'zlari uchun qulay tarzda zarur axborot olish.

O'n to'rt yoshdan oshgan voyaga yetmaganlar ma'lumotlarni bilgan holda tibbiy aralashuvga ixtiyoriy ravishda rozilik berish yoki uni rad etish huquqiga ega.

Jismoniy yoki ruhiy rivojlanishida nuqsoni bor voyaga yetmaganlar ota-onalarining yoki ular o'rnini bosuvchi shaxslarning arizasiga ko'ra budget mablag'lari, xayriya jamg'armalari va boshqa fondlarning mablag'lari, shuningdek ota-onalar yoki ularning o'rnini bosuvchi shaxslarning mablag'lari hisobidan ijtimoiy himoya tizimi muassasalarida yashashlari mumkin.

Ota-onalar yoki boshqa shaxslarning o'z tarbiyasidagi voyaga yetmaganlarning huquqlari va manfaatlarini buzishlari, ularni tarbiyalashdan bo'yin tovlashlari, voyaga yetmaganlar bilan ularning sog'lig'iga zarar yetkazadigan darajada shafqatsiz munosabatda bo'lishlari qonunda belgilangan tartibda javobgarlikka tortishga sabab bo'ladi.

20-modda. Harbiy xizmatchilar, harbiy va muqobil xizmatga chaqiriladigan hamda harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan fuqarolarning huquqlari

Harbiy xizmatchilar harbiy xizmatga yaroqli yoki yaroqsiz ekanliklarini aniqlash uchun tibbiy tekshiruvdan o'tish hamda harbiy-tibbiy komissiyaning xulosasi asosida harbiy xizmatdan muddatidan ilgari bo'shatilish huquqiga ega.

Harbiy va muqobil xizmatga chaqiriladigan yoki harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan fuqarolar tibbiy tekshiruvdan o'tadi hamda sog'lig'iga ko'ra harbiy xizmatga chaqiruvni kechiktirish yoki chaqiruvdan ozod etilish huquqini beradigan tibbiy ma'lumotlar to'g'risida to'liq axborot olish huquqiga ega.

Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadigan tartibda dispanser nazoratida bo'lish hamda bolalar va o'smirlarning davolash-profilaktika muassasalarida davolanish;

sanitariya-gigiyena ta'limi olish, o'qish hamda o'zlarining fiziologik xususiyatlari va sog'lig'iga mos sharoitlarda mehnat qilish;

kasbga yaroqliligini aniqlash chog'ida budget mablag'lari hisobidan bepul tibbiy maslahatlar olish;

sog'liqlari to'g'risida o'zlari uchun qulay tarzda zarur axborot olish.

O'n to'rt yoshdan oshgan voyaga yetmaganlar ma'lumotlarni bilgan holda tibbiy aralashuvga ixtiyoriy ravishda rozilik berish yoki uni rad etish huquqiga ega.

Jismoniy yoki ruhiy rivojlanishida nuqsoni bor voyaga yetmaganlar ota-onalarining yoki ular o'rnini bosuvchi shaxslarning arizasiga ko'ra budget mablag'lari, xayriya jamg'armalari va boshqa fondlarning mablag'lari, shuningdek ota-onalar yoki ularning o'rnini bosuvchi shaxslarning mablag'lari hisobidan ijtimoiy himoya tizimi muassasalarida yashashlari mumkin.

Ota-onalar yoki boshqa shaxslarning o'z tarbiyasidagi voyaga yetmaganlarning huquqlari va manfaatlarini buzishlari, ularni tarbiyalashdan bo'yin tovlashlari, voyaga yetmaganlar bilan ularning sog'lig'iga zarar yetkazadigan darajada shafqatsiz munosabatda bo'lishlari qonunda belgilangan tartibda javobgarlikka tortishga sabab bo'ladi.

20-modda. Harbiy xizmatchilar, harbiy va muqobil xizmatga chaqiriladigan hamda harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan fuqarolarning huquqlari

Harbiy xizmatchilar harbiy xizmatga yaroqli yoki yaroqsiz ekanliklarini aniqlash uchun tibbiy tekshiruvdan o'tish hamda harbiy-tibbiy komissiyaning xulosasi asosida harbiy xizmatdan muddatidan ilgari bo'shatilish huquqiga ega.

Harbiy va muqobil xizmatga chaqiriladigan yoki harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan fuqarolar tibbiy tekshiruvdan o'tadi hamda sog'lig'iga ko'ra harbiy xizmatga chaqiruvni kechiktirish yoki chaqiruvdan ozod etilish huquqini beradigan tibbiy ma'lumotlar to'g'risida to'liq axborot olish huquqiga ega.

21-modda. Pensiya yoshidagi fuqarolarning huquqlari

Pensiya bilan ta'minlanish huquqini beradigan yoshga yetgan fuqarolarga davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatiladi.

Tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish o'z ichiga statsionar-ambulatoriya yo'li bilan davolashni, sanatoriy va dam olish uylarida sog'lomlashtirishni, yolg'iz keksalarga ularning o'z uyida hamda internat-uylarda xizmat ko'rsatishni qamrab oladi.

Pensiya yoshidagi fuqarolar tibbiy xulosa asosida qonunchilikka muvofiq ijtimoiy sug'urta mablag'lari, sog'liqni saqlash organlarining mablag'lari hamda korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning mablag'lari hisobidan kuch-quvvatni tiklash huquqiga ega.

22-modda. Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari

Nogironligi bo'lgan shaxslar, shu jumladan nogironligi bo'lgan bolalar va bolalikdan nogironligi bo'lgan shaxslar tibbiy-ijtimoiy yordam olish, kuch-quvvatni tiklashning barcha turlaridan foydalanish, dori vositalari, protez-ortopediya moslamalari, harakatlanish vositalari bilan imtiyozli asoslarda ta'minlanish, shuningdek kasbiy tayyorgarlikdan va qayta tayyorgarlikdan o'tish huquqiga ega.

Nogironligi bo'lgan shaxslar davlat sog'liqni saqlash muassasalarida bepul tibbiy-sanitariya yordamini olish, uyda parvarish qilinish huquqiga, o'zgalarning parvarishiga muhtoj nogironligi bo'lgan yolg'iz shaxslar, surunkali ruhiy holati buzilgan nogironligi bo'lgan shaxslar esa nogironligi bo'lgan shaxslar va keksalar uchun mo'ljallangan internat uylarida yashash huquqiga ega.

Nogironligi bo'lgan shaxslarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish tartibi va ularga beriladigan imtiyozlar ro'yxati qonunchilikda belgilanadi.

23-modda. Favqulodda vaziyatlar tufayli jabr ko'rgan fuqarolarning huquqlari

Favqulodda vaziyat tufayli jabr ko'rgan fuqarolar bepul tibbiy yordam olish va sog'liqni tiklash tarzida davolanish, favqulodda vaziyat oqibatlarini bartaraf etish hamda hayoti va sog'liqlariga tahdid solayotgan xavfni kamaytirishga qaratilgan gigiyena chora-tadbirlari va epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar o'tkazish huquqiga ega.

21-modda. Pensiya yoshidagi fuqarolarning huquqlari

Pensiya bilan ta'minlanish huquqini beradigan yoshga yetgan fuqarolarga davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatiladi.

Tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish o'z ichiga statsionar-ambulatoriya yo'li bilan davolashni, sanatoriy va dam olish uylarida sog'lomlashtirishni, yolg'iz keksalarga ularning o'z uyida hamda internat-uylarda xizmat ko'rsatishni qamrab oladi.

Pensiya yoshidagi fuqarolar tibbiy xulosa asosida qonunchilikka muvofiq ijtimoiy sug'urta mablag'lari, sog'liqni saqlash organlarining mablag'lari hamda korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning mablag'lari hisobidan kuch-quvvatni tiklash huquqiga ega.

22-modda. Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari

Nogironligi bo'lgan shaxslar, shu jumladan nogironligi bo'lgan bolalar va bolalikdan nogironligi bo'lgan shaxslar tibbiy-ijtimoiy yordam olish, kuch-quvvatni tiklashning barcha turlaridan foydalanish, dori vositalari, protez-ortopediya moslamalari, harakatlanish vositalari bilan imtiyozli asoslarda ta'minlanish, shuningdek kasbiy tayyorgarlikdan va qayta tayyorgarlikdan o'tish huquqiga ega.

Nogironligi bo'lgan shaxslar davlat sog'liqni saqlash muassasalarida bepul tibbiy-sanitariya yordamini olish, uyda parvarish qilinish huquqiga, o'zgalarning parvarishiga muhtoj nogironligi bo'lgan yolg'iz shaxslar, surunkali ruhiy holati buzilgan nogironligi bo'lgan shaxslar esa nogironligi bo'lgan shaxslar va keksalar uchun mo'ljallangan internat uylarida yashash huquqiga ega.

Nogironligi bo'lgan shaxslarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish tartibi va ularga beriladigan imtiyozlar ro'yxati qonunchilikda belgilanadi.

23-modda. Favqulodda vaziyatlar tufayli jabr ko'rgan fuqarolarning huquqlari

Favqulodda vaziyat tufayli jabr ko'rgan fuqarolar bepul tibbiy yordam olish va sog'liqni tiklash tarzida davolanish, favqulodda vaziyat oqibatlarini bartaraf etish hamda hayoti va sog'liqlariga tahdid solayotgan xavfni kamaytirishga qaratilgan gigiyena chora-tadbirlari va epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar o'tkazish huquqiga ega.

Favqulodda vaziyat sharoitida odamlarni qutqarish va tibbiy yordam ko'rsatish chog'ida jabr ko'rgan fuqarolarga bepul davolanish, shu jumladan sanatoriy va kurortlarda davolanish, kuch-quvvatni tiklashning barcha turlaridan foydalanish, shuningdek qonunchilikda belgilangan tartibda moddiy kompensatsiya olish kafolatlanadi.

24-modda. Bemorning huquqlari

Bemor tibbiy yordam so'rab murojaat qilgan va tibbiy yordam olayotgan paytda quyidagi huquqlarga ega:

tibbiyot xodimlari va xizmat ko'rsatuvchi xodimlarning hurmat va mehr-muruvvat ko'rsatishlari;

shifokorni va davolash-profilaktika muassasasini tanlash;

sanitariya-gigiyena talablariga javob beradigan sharoitda tekshiruvdan o'tish, davolanish va parvarish qilinish;

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilab qo'ygan tartibda o'z iltimosiga ko'ra boshqa mutaxassislarning konsilium qilishi va ulardan maslahatlar olish;

tibbiy yordam so'rab murojaat qilganligi, sog'lig'ining holati, qo'yilgan tashxis to'g'risidagi ma'lumotlar hamda uni tekshirish va davolash chog'ida olingan boshqa ma'lumotlar sir saqlanishi;

tibbiy aralashuvga o'z ixtiyori bilan rozilik berish yoki uni rad etish;

o'z huquq va burchlari xususida hamda sog'lig'ining holati haqida ma'lumot olish, shuningdek sog'lig'ining holatiga doir ma'lumotlarni uning manfaatini ko'zlagan holda bersa bo'ladigan shaxslarni tanlash;

ixtiyoriy tibbiy sug'urta doirasida tibbiy va boshqa xil xizmatlardan foydalanish;

tibbiy yordam ko'rsatish vaqtida sog'lig'iga zarar yetkazilgan taqdirda ko'rilgan zararning o'rni qonunchilikda belgilangan tartibda qoplanishi;

huquqini himoya qilishi uchun huzuriga advokat yoki boshqa qonuniy vakil qo'yilishi.

Huquqlari buzilgan taqdirda bemor yoki uning qonuniy vakili bevosita davolash-profilaktika muassasasining rahbari yoki boshqa mansabdor shaxsiga, yuqori boshqaruv organiga yoki sudga shikoyat bilan murojaat qilishi mumkin.

Favqulodda vaziyat sharoitida odamlarni qutqarish va tibbiy yordam ko'rsatish chog'ida jabr ko'rgan fuqarolarga bepul davolanish, shu jumladan sanatoriy va kurortlarda davolanish, kuch-quvvatni tiklashning barcha turlaridan foydalanish, shuningdek qonunchilikda belgilangan tartibda moddiy kompensatsiya olish kafolatlanadi.

24-modda. Bemorning huquqlari

Bemor tibbiy yordam so'rab murojaat qilgan va tibbiy yordam olayotgan paytda quyidagi huquqlarga ega:

tibbiyot xodimlari va xizmat ko'rsatuvchi xodimlarning hurmat va mehr-muruvvat ko'rsatishlari;

shifokorni va davolash-profilaktika muassasasini tanlash;

sanitariya-gigiyena talablariga javob beradigan sharoitda tekshiruvdan o'tish, davolanish va parvarish qilinish;

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilab qo'ygan tartibda o'z iltimosiga ko'ra boshqa mutaxassislarning konsilium qilishi va ulardan maslahatlar olish;

tibbiy yordam so'rab murojaat qilganligi, sog'lig'ining holati, qo'yilgan tashxis to'g'risidagi ma'lumotlar hamda uni tekshirish va davolash chog'ida olingan boshqa ma'lumotlar sir saqlanishi;

tibbiy aralashuvga o'z ixtiyori bilan rozilik berish yoki uni rad etish;

o'z huquq va burchlari xususida hamda sog'lig'ining holati haqida ma'lumot olish, shuningdek sog'lig'ining holatiga doir ma'lumotlarni uning manfaatini ko'zlagan holda bersa bo'ladigan shaxslarni tanlash;

ixtiyoriy tibbiy sug'urta doirasida tibbiy va boshqa xil xizmatlardan foydalanish;

tibbiy yordam ko'rsatish vaqtida sog'lig'iga zarar yetkazilgan taqdirda ko'rilgan zararning o'rni qonunchilikda belgilangan tartibda qoplanishi;

huquqini himoya qilishi uchun huzuriga advokat yoki boshqa qonuniy vakil qo'yilishi.

Huquqlari buzilgan taqdirda bemor yoki uning qonuniy vakili bevosita davolash-profilaktika muassasasining rahbari yoki boshqa mansabdor shaxsiga, yuqori boshqaruv organiga yoki sudga shikoyat bilan murojaat qilishi mumkin.

25-modda. Fuqarolarning o'z sog'lig'ining holati to'g'risida ma'lumot olish huquqi

Har bir fuqaro o'z sog'lig'ining holati to'g'risida ma'lumot, shu jumladan tekshirish natijalari, qanday kasali borligi, qanday tashxis qo'yilganligi, kasallikning bundan buyon qanday kechishiga oid taxminlar, davolash usullari va bu usullar bilan bog'liq xavf-xatar, tibbiy aralashuvning ehtimol tutilgan turlari va ularning oqibatlari, amalga oshirilgan davolashning natijalari to'g'risidagi ma'lumotlarni olish huquqiga ega.

Fuqaroning sog'lig'i haqidagi ma'lumotni uning o'ziga, o'n to'rt yoshga to'lmagan shaxslar hamda qonunda belgilangan tartibda muomalaga layoqatsiz deb topilgan fuqarolar sog'lig'i to'g'risidagi ma'lumotlarni esa ularning qonuniy vakillariga davolash-profilaktika muassasasining davolovchi shifokori, bo'lim mudiri yoki tekshirish va davolashda bevosita qatnashayotgan boshqa mutaxassislar beradi.

Kasallikning kechishi nomaqbul deb taxmin qilingan hollarda bu haqda fuqaroga va, basharti uning o'zi oila a'zolariga xabar qilishni taqiqlamagan va (yoki) bunday ma'lumot berilishi uchun biror shaxsni tayinlamagan bo'lsa, bemorning oila a'zolariga tibbiy-odob me'yorlariga rioya qilgan holda xabar qilinishi kerak.

Fuqaroning talabiga muvofiq unga sog'lig'ining holatini aks ettiruvchi tibbiy hujjatlardan ko'chirmalar beriladi.

Fuqaroning tibbiy hujjatlarida aks etgan ma'lumotlar shifokorlik siri bo'lib, u faqat ushbu Qonun 45-moddasining uchinchi qismida nazarda tutilgan asoslardagina fuqaroning roziligisiz taqdim etilishi mumkin.

26-modda. Tibbiy aralashuvga rozilik berish

Fuqaroning o'z kasaliga doir ma'lumotlarni bilgan holda o'z ixtiyori bilan rozilik berishi tibbiy aralashuvning dastlabki zarur shartidir.

25-modda. Fuqarolarning o'z sog'lig'ining holati to'g'risida ma'lumot olish huquqi

Har bir fuqaro o'z sog'lig'ining holati to'g'risida ma'lumot, shu jumladan tekshirish natijalari, qanday kasali borligi, qanday tashxis qo'yilganligi, kasallikning bundan buyon qanday kechishiga oid taxminlar, davolash usullari va bu usullar bilan bog'liq xavf-xatar, tibbiy aralashuvning ehtimol tutilgan turlari va ularning oqibatlari, amalga oshirilgan davolashning natijalari to'g'risidagi ma'lumotlarni olish huquqiga ega.

Fuqaroning sog'lig'i haqidagi ma'lumotni uning o'ziga, o'n to'rt yoshga to'lmagan shaxslar hamda qonunda belgilangan tartibda muomalaga layoqatsiz deb topilgan fuqarolar sog'lig'i to'g'risidagi ma'lumotlarni esa ularning qonuniy vakillariga davolash-profilaktika muassasasining davolovchi shifokori, bo'lim mudiri yoki tekshirish va davolashda bevosita qatnashayotgan boshqa mutaxassislar beradi.

Kasallikning kechishi nomaqbul deb taxmin qilingan hollarda bu haqda fuqaroga va, basharti uning o'zi oila a'zolariga xabar qilishni taqiqlamagan va (yoki) bunday ma'lumot berilishi uchun biror shaxsni tayinlamagan bo'lsa, bemorning oila a'zolariga tibbiy-odob me'yorlariga rioya qilgan holda xabar qilinishi kerak.

Fuqaroning talabiga muvofiq unga sog'lig'ining holatini aks ettiruvchi tibbiy hujjatlardan ko'chirmalar beriladi.

Fuqaroning tibbiy hujjatlarida aks etgan ma'lumotlar shifokorlik siri bo'lib, u faqat ushbu Qonun 45-moddasining uchinchi qismida nazarda tutilgan asoslardagina fuqaroning roziligisiz taqdim etilishi mumkin.

26-modda. Tibbiy aralashuvga rozilik berish

Fuqaroning o'z kasaliga doir ma'lumotlarni bilgan holda o'z ixtiyori bilan rozilik berishi tibbiy aralashuvning dastlabki zarur shartidir.

Fuqaroning ahvoli o'z xohish-irodasini izhor etishga imkon bermaydigan, tibbiy aralashuvni esa kechiktirib bo'lmaydigan hollarda fuqaroning manfaatini ko'zlab tibbiy aralashuvni amalga oshirish masalasini konsilium hal qiladi, basharti konsiliumga yig'ilishning iloji bo'lmagan taqdirda esa, keyinchalik davolash-profilaktika muassasasining mansabdor shaxslarini xabardor qilish sharti bilan bevosita davolovchi (navbatchi) shifokor hal etadi.

O'n to'rt yoshga to'lmagan shaxslarga va qonunda belgilangan tartibda muomalaga layoqatsiz deb topilgan fuqarolarga nisbatan tibbiy aralashuvga ularning qonuniy vakillari rozilik beradi. Ota-ona yoki boshqa qonuniy vakillar yo'qligida tibbiy aralashuv to'g'risidagi qarorni konsilium qabul qiladi, basharti konsiliumga yig'ilishning iloji bo'lmagan taqdirda esa, keyinchalik davolash-profilaktika muassasasining mansabdor shaxslari va bemorning qonuniy vakillarini xabardor qilish sharti bilan bevosita davolovchi (navbatchi) shifokor qabul qiladi.

27-modda. Tibbiy aralashuvni rad etish

Fuqaro yoki uning qonuniy vakili tibbiy aralashuvni rad etish yoki uning to'xtatilishini talab qilish huquqiga ega, ushbu Qonunning 28-moddasida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno. Bunday hollarda shifokor yozma tasdiqnoma olishga, agar tasdiqnoma olishning iloji bo'lmasa — tibbiy aralashuvni rad etishni guvohlar ishtirokida tegishli dalolatnoma bilan guvohlantirib olishga haqlidir.

Basharti tibbiy aralashuvni bemorning qonuniy vakili rad etsa va bu hol bemor uchun og'ir oqibatlar keltirib chiqarishi mumkin bo'lsa, shifokor bu haqda vasiylik va homiylik organlarini xabardor qilishi shart.

28-modda. Fuqarolarning roziligisiz tibbiy yordam ko'rsatish, profilaktik emlash

Atrofdagilar uchun xavfli kasallikka chalingan shaxslarga fuqarolar yoki ular qonuniy vakillarining roziligisiz tibbiy yordam ko'rsatilishiga (tibbiy ko'rikdan o'tkazish, kasalxonaga yotqizish, kuzatish va yakkalab qo'yishga) qonunchilikda belgilangan asoslarda va tartibda yo'l qo'yiladi.

Fuqaroning ahvoli o'z xohish-irodasini izhor etishga imkon bermaydigan, tibbiy aralashuvni esa kechiktirib bo'lmaydigan hollarda fuqaroning manfaatini ko'zlab tibbiy aralashuvni amalga oshirish masalasini konsilium hal qiladi, basharti konsiliumga yig'ilishning iloji bo'lmagan taqdirda esa, keyinchalik davolash-profilaktika muassasasining mansabdor shaxslarini xabardor qilish sharti bilan bevosita davolovchi (navbatchi) shifokor hal etadi.

O'n to'rt yoshga to'lmagan shaxslarga va qonunda belgilangan tartibda muomalaga layoqatsiz deb topilgan fuqarolarga nisbatan tibbiy aralashuvga ularning qonuniy vakillari rozilik beradi. Ota-ona yoki boshqa qonuniy vakillar yo'qligida tibbiy aralashuv to'g'risidagi qarorni konsilium qabul qiladi, basharti konsiliumga yig'ilishning iloji bo'lmagan taqdirda esa, keyinchalik davolash-profilaktika muassasasining mansabdor shaxslari va bemorning qonuniy vakillarini xabardor qilish sharti bilan bevosita davolovchi (navbatchi) shifokor qabul qiladi.

27-modda. Tibbiy aralashuvni rad etish

Fuqaro yoki uning qonuniy vakili tibbiy aralashuvni rad etish yoki uning to'xtatilishini talab qilish huquqiga ega, ushbu Qonunning 28-moddasida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno. Bunday hollarda shifokor yozma tasdiqnoma olishga, agar tasdiqnoma olishning iloji bo'lmasa — tibbiy aralashuvni rad etishni guvohlar ishtirokida tegishli dalolatnoma bilan guvohlantirib olishga haqlidir.

Basharti tibbiy aralashuvni bemorning qonuniy vakili rad etsa va bu hol bemor uchun og'ir oqibatlar keltirib chiqarishi mumkin bo'lsa, shifokor bu haqda vasiylik va homiylik organlarini xabardor qilishi shart.

28-modda. Fuqarolarning roziligisiz tibbiy yordam ko'rsatish, profilaktik emlash

Atrofdagilar uchun xavfli kasallikka chalingan shaxslarga fuqarolar yoki ular qonuniy vakillarining roziligisiz tibbiy yordam ko'rsatilishiga (tibbiy ko'rikdan o'tkazish, kasalxonaga yotqizish, kuzatish va yakkalab qo'yishga) qonunchilikda belgilangan asoslarda va tartibda yo'l qo'yiladi.

Karantinli va inson uchun xavfli bo'lgan boshqa yuqumli kasalliklar tarqalishi tahdidi mavjud bo'lgan taqdirda O'zbekiston Respublikasi Bosh davlat sanitariya vrachining qarori asosida qonunchilikda belgilangan tartibda aholini profilaktik emlashdan o'tkazish joriy etilishi mumkin.

III. FUQAROLARGA TIBBIY-IJTIMOY YORDAM KO'RSATISH

29-modda. Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami

Davlat sog'liqni saqlash tizimi, jamoat birlashmalarining muassasalari ko'rsatadigan birlamchi tibbiy-sanitariya yordami tibbiy xizmat ko'rsatishning asosiy, qulay va bepul turi bo'lib, quyidagilarni o'z ichiga oladi:

eng ko'p tarqalgan kasalliklar, shikastlanish, zaharlanish va shoshilinch yordam talab etiladigan boshqa holatlarni davolashni;

sanitariya-gigiyenaga doir va epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar, eng muhim kasalliklarning tibbiy profilaktikasini o'tkazishni;

oilani, onalik va bolalikni muhofaza qilish tadbirlarini, turar joylarda fuqarolarga tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatish bilan bog'liq boshqa chora-tadbirlar ko'rishni.

Xususiy va boshqa xil sog'liqni saqlash tizimlarining muassasalari tomonidan ko'rsatiladigan birlamchi tibbiy-sanitariya yordami shartnoma asosida amalga oshiriladi ushbu Qonun 10-moddasining ikkinchi qismiga muvofiq shunday yordam ko'rsatiladigan fuqarolarning ayrim guruhlari bundan mustasno.

Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatishning hajmi va tartibini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilaydi.

30-modda. Shoshilinch va tez tibbiy yordam

Fuqarolar sog'liqni saqlash tizimining har qanday davolash-profilaktika muassasasida shoshilinch tibbiy yordam olish huquqiga ega.

Tibbiyot va farmatsevtika xodimlari fuqarolarga shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishlari shart. Ular shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishdan bo'yin tovlaganlik, shuningdek fuqarolarning sog'lig'iga yetkazilgan zarar uchun qonunga muvofiq javobgar bo'ladilar.

Karantinli va inson uchun xavfli bo'lgan boshqa yuqumli kasalliklar tarqalishi tahdidi mavjud bo'lgan taqdirda O'zbekiston Respublikasi Bosh davlat sanitariya vrachining qarori asosida qonunchilikda belgilangan tartibda aholini profilaktik emlashdan o'tkazish joriy etilishi mumkin.

III. FUQAROLARGA TIBBIY-IJTIMOY YORDAM KO'RSATISH

29-modda. Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami

Davlat sog'liqni saqlash tizimi, jamoat birlashmalarining muassasalari ko'rsatadigan birlamchi tibbiy-sanitariya yordami tibbiy xizmat ko'rsatishning asosiy, qulay va bepul turi bo'lib, quyidagilarni o'z ichiga oladi:

eng ko'p tarqalgan kasalliklar, shikastlanish, zaharlanish va shoshilinch yordam talab etiladigan boshqa holatlarni davolashni;

sanitariya-gigiyenaga doir va epidemiyaga qarshi chora-tadbirlar, eng muhim kasalliklarning tibbiy profilaktikasini o'tkazishni;

oilani, onalik va bolalikni muhofaza qilish tadbirlarini, turar joylarda fuqarolarga tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatish bilan bog'liq boshqa chora-tadbirlar ko'rishni.

Xususiy va boshqa xil sog'liqni saqlash tizimlarining muassasalari tomonidan ko'rsatiladigan birlamchi tibbiy-sanitariya yordami shartnoma asosida amalga oshiriladi ushbu Qonun 10-moddasining ikkinchi qismiga muvofiq shunday yordam ko'rsatiladigan fuqarolarning ayrim guruhlari bundan mustasno.

Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatishning hajmi va tartibini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilaydi.

30-modda. Shoshilinch va tez tibbiy yordam

Fuqarolar sog'liqni saqlash tizimining har qanday davolash-profilaktika muassasasida shoshilinch tibbiy yordam olish huquqiga ega.

Tibbiyot va farmatsevtika xodimlari fuqarolarga shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishlari shart. Ular shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatishdan bo'yin tovlaganlik, shuningdek fuqarolarning sog'lig'iga yetkazilgan zarar uchun qonunga muvofiq javobgar bo'ladilar.

Tez tibbiy yordam sog'liqni saqlash tizimining maxsus tez tibbiy yordam xizmati tomonidan O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilagan tartibda ko'rsatiladi.

Fuqaroning hayoti xavf ostida bo'lgan taqdirda tibbiyot xodimlari uni davolash-profilaktika muassasasiga olib borish uchun har qanday transport turidan foydalanish huquqiga ega.

Ichki ishlar organlari, yong'indan saqlash, avariya xizmatlari, transport tashkilotlari xodimlari, shuningdek boshqa kasb-kor vakillari tibbiyot xodimlari yetib kelgunga qadar voqea sodir bo'lgan joyda qonunchilikka binoan zimmalariga yuklatilgan birlamchi shoshilinch yordamni ko'rsatishlari shart.

31-modda. Ixtisoslashgan tibbiy yordam

Ixtisoslashgan tibbiy yordam profilaktika, tashxis qo'yish, davolashning va murakkab tibbiy texnologiyalardan foydalanishning maxsus usullarini taqozo etuvchi kasalliklarga chalingan fuqarolarga ko'rsatiladi.

Ixtisoslashgan tibbiy yordam davolash-profilaktika muassasalarida mutaxassis shifokorlar tomonidan ko'rsatiladi.

Sog'liqni saqlash muassasalarida ko'rsatiladigan ixtisoslashgan tibbiy yordamning turlari, hajmi va sifat standartlari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadi.

32-modda. Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklarga chalingan fuqarolarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish

Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklarga chalingan fuqarolarga davlat sog'liqni saqlash tizimining tegishli davolash-profilaktika muassasalarida tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatiladi va doimiy tibbiy kuzatuv ta'minlanadi.

Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklar ro'yxati va bunday kasalliklarga chalingan shaxslar uchun imtiyozlar O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklarga chalingan fuqarolarga ko'rsatiladigan tibbiy-ijtimoiy yordam turlari va hajmini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda belgilaydi.

33-modda. Atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan kasalliklarga chalingan fuqarolarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish

Tez tibbiy yordam sog'liqni saqlash tizimining maxsus tez tibbiy yordam xizmati tomonidan O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilagan tartibda ko'rsatiladi.

Fuqaroning hayoti xavf ostida bo'lgan taqdirda tibbiyot xodimlari uni davolash-profilaktika muassasasiga olib borish uchun har qanday transport turidan foydalanish huquqiga ega.

Ichki ishlar organlari, yong'indan saqlash, avariya xizmatlari, transport tashkilotlari xodimlari, shuningdek boshqa kasb-kor vakillari tibbiyot xodimlari yetib kelgunga qadar voqea sodir bo'lgan joyda qonunchilikka binoan zimmalariga yuklatilgan birlamchi shoshilinch yordamni ko'rsatishlari shart.

31-modda. Ixtisoslashgan tibbiy yordam

Ixtisoslashgan tibbiy yordam profilaktika, tashxis qo'yish, davolashning va murakkab tibbiy texnologiyalardan foydalanishning maxsus usullarini taqozo etuvchi kasalliklarga chalingan fuqarolarga ko'rsatiladi.

Ixtisoslashgan tibbiy yordam davolash-profilaktika muassasalarida mutaxassis shifokorlar tomonidan ko'rsatiladi.

Sog'liqni saqlash muassasalarida ko'rsatiladigan ixtisoslashgan tibbiy yordamning turlari, hajmi va sifat standartlari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadi.

32-modda. Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklarga chalingan fuqarolarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish

Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklarga chalingan fuqarolarga davlat sog'liqni saqlash tizimining tegishli davolash-profilaktika muassasalarida tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatiladi va doimiy tibbiy kuzatuv ta'minlanadi.

Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklar ro'yxati va bunday kasalliklarga chalingan shaxslar uchun imtiyozlar O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi.

Ijtimoiy ahamiyatga molik kasalliklarga chalingan fuqarolarga ko'rsatiladigan tibbiy-ijtimoiy yordam turlari va hajmini O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda belgilaydi.

33-modda. Atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan kasalliklarga chalingan fuqarolarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish

Atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan, ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadigan kasalliklarga chalingan fuqarolarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish davlat sog'liqni saqlash tizimining ana shunday maqsadga mo'ljallangan muassasalarida bepul amalga oshiriladi.

Atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan kasalliklarga chalingan fuqarolarga ko'rsatiladigan tibbiy-ijtimoiy yordamning turlari va hajmi O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda belgilanadi.

34-modda. Profilaktika, tashxis qo'yish, davolashning yangi usullarini, dori vositalari dezinfeksiya vositalarini qo'llanish hamda biologik-tibbiy tadqiqotlar o'tkazish tartibi

Sog'liqni saqlash amaliyotida faqat qonunchilikda belgilangan tartibda qo'llanishga ruxsat etilgan profilaktika, tashxis qo'yish, davolash usullaridan, tibbiyot texnologiyalari, dori vositalari va dezinfeksiya vositalaridan foydalaniladi.

Qo'llanishga ruxsat etilmagan, lekin belgilangan tartibda ko'rib chiqilayotgan tashxis qo'yish, davolash usullari va dori vositalaridan bemorni davolash manfaatini ko'zlab faqat uning ixtiyoriy ravishdagi yozma roziligi olinganidan keyin, o'n to'rt yoshga to'lmagan shaxslarni davolashda esa faqat ularning hayoti bevosita xavf ostida qolgan taqdirda va qonuniy vakillarining yozma roziligi bilangina foydalanish mumkin.

Ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan tashxis qo'yish, davolash usullari va dori vositalarini, dezinfeksiya vositalarini, shu jumladan chet elda foydalaniladiganlarini qo'llanish tartibi O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadi.

Insonni obyekt sifatida jalb etib, biologik-tibbiy tadqiqot o'tkazishga faqat laboratoriya tajribalari o'tkazilganidan va fuqaroning yozma roziligi olinganidan keyingina davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida yo'l qo'yiladi. Fuqaroni biologik-tibbiy tadqiqotlarda qatnashishga majburlash mumkin emas.

Biologik-tibbiy tadqiqot o'tkazishga fuqarodan rozilik olinayotganda unga tadqiqotning maqsadi, usullari, qo'shimcha oqibatlari, ehtimol tutilgan xavfi, tadqiqotning qancha davom etishi va kutilayotgan natijalariga oid ma'lumotlar berilishi lozim. Fuqaro tadqiqotning istalgan bosqichida unda qatnashishdan bosh tortish huquqiga ega.

Atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan, ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadigan kasalliklarga chalingan fuqarolarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish davlat sog'liqni saqlash tizimining ana shunday maqsadga mo'ljallangan muassasalarida bepul amalga oshiriladi.

Atrofdagilar uchun xavfli bo'lgan kasalliklarga chalingan fuqarolarga ko'rsatiladigan tibbiy-ijtimoiy yordamning turlari va hajmi O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birgalikda belgilanadi.

34-modda. Profilaktika, tashxis qo'yish, davolashning yangi usullarini, dori vositalari dezinfeksiya vositalarini qo'llanish hamda biologik-tibbiy tadqiqotlar o'tkazish tartibi

Sog'liqni saqlash amaliyotida faqat qonunchilikda belgilangan tartibda qo'llanishga ruxsat etilgan profilaktika, tashxis qo'yish, davolash usullaridan, tibbiyot texnologiyalari, dori vositalari va dezinfeksiya vositalaridan foydalaniladi.

Qo'llanishga ruxsat etilmagan, lekin belgilangan tartibda ko'rib chiqilayotgan tashxis qo'yish, davolash usullari va dori vositalaridan bemorni davolash manfaatini ko'zlab faqat uning ixtiyoriy ravishdagi yozma roziligi olinganidan keyin, o'n to'rt yoshga to'lmagan shaxslarni davolashda esa faqat ularning hayoti bevosita xavf ostida qolgan taqdirda va qonuniy vakillarining yozma roziligi bilangina foydalanish mumkin.

Ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan tashxis qo'yish, davolash usullari va dori vositalarini, dezinfeksiya vositalarini, shu jumladan chet elda foydalaniladiganlarini qo'llanish tartibi O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadi.

Insonni obyekt sifatida jalb etib, biologik-tibbiy tadqiqot o'tkazishga faqat laboratoriya tajribalari o'tkazilganidan va fuqaroning yozma roziligi olinganidan keyingina davlat sog'liqni saqlash tizimi muassasalarida yo'l qo'yiladi. Fuqaroni biologik-tibbiy tadqiqotlarda qatnashishga majburlash mumkin emas.

Biologik-tibbiy tadqiqot o'tkazishga fuqarodan rozilik olinayotganda unga tadqiqotning maqsadi, usullari, qo'shimcha oqibatlari, ehtimol tutilgan xavfi, tadqiqotning qancha davom etishi va kutilayotgan natijalariga oid ma'lumotlar berilishi lozim. Fuqaro tadqiqotning istalgan bosqichida unda qatnashishdan bosh tortish huquqiga ega.

Belgilangan tartibda tekshiruv sinovlaridan o'tmagan profilaktika, tashxis qo'yish, davolash usullari va dori vositalarini targ'ib qilish, shu jumladan ommaviy axborot vositalarida targ'ib qilish taqiqlanadi. Ushbu normani buzish qonunda belgilanganidek javobgarlikka tortishga sabab bo'ladi.

35-modda. Fuqarolarni dori vositalari va tibbiy buyumlar bilan ta'minlash

Retseptsiz beriladigan dori vositalarining ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlanadi.

Dori vositalari va yakka tartibda foydalaniladigan tibbiy buyumlar bilan imtiyozli asoslarda ta'minlanadigan fuqarolarning toifalari O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilab qo'yiladi. Davlat sog'liqni saqlash tizimining davolovchi shifokorlari fuqarolarning dori vositalari bilan imtiyozli asoslarda ta'minlanishi uchun retsept yozib berish huquqiga ega.

IV. TIBBIY EKSPERTIZA

36-modda. Mehnatga vaqtincha layoqatsizlikni ekspertizalash

Fuqarolarning kasallik, shikastlanganlik, homiladorlik, tuqqanlik, oilaning betob a'zosini parvarishlaganlik, protez qo'ydirganlik, sanatoriy-kurortda davolanganlik munosabati bilan va boshqa hollardagi mehnatga vaqtincha layoqatsizligini ekspertizalash qonunchilikda belgilangan tartibda o'tkaziladi.

Mehnatga vaqtincha layoqatsizlikni ekspertizalash davlat sog'liqni saqlash tizimining davolovchi shifokorlari tomonidan o'tkaziladi va ular fuqarolarga mehnatga layoqatsizlik varaqasini beradi. Xususiyl va boshqa xil sog'liqni saqlash tizimlarida davolangan fuqarolarga mehnatga layoqatsizlik varaqalari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilab qo'yadigan tartibda beriladi.

Mehnatga vaqtincha layoqatsizlik ekspertizalanganida xodimni sog'lig'ining holatiga qarab vaqtincha yoki doimiy ravishda boshqa ishga o'tkazish zarurati va muddati aniqlanadi, shuningdek fuqaroni belgilangan tartibda, shu jumladan unda nogironlik belgilari mavjud bo'lgan taqdirda tibbiy-ijtimoiy ekspert komissiyasiga yo'llash to'g'risida qaror qabul qilinadi.

37-modda. Tibbiy-ijtimoiy ekspertiza

Belgilangan tartibda tekshiruv sinovlaridan o'tmagan profilaktika, tashxis qo'yish, davolash usullari va dori vositalarini targ'ib qilish, shu jumladan ommaviy axborot vositalarida targ'ib qilish taqiqlanadi. Ushbu normani buzish qonunda belgilanganidek javobgarlikka tortishga sabab bo'ladi.

35-modda. Fuqarolarni dori vositalari va tibbiy buyumlar bilan ta'minlash

Retseptsiz beriladigan dori vositalarining ro'yxati O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan tasdiqlanadi.

Dori vositalari va yakka tartibda foydalaniladigan tibbiy buyumlar bilan imtiyozli asoslarda ta'minlanadigan fuqarolarning toifalari O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilab qo'yiladi. Davlat sog'liqni saqlash tizimining davolovchi shifokorlari fuqarolarning dori vositalari bilan imtiyozli asoslarda ta'minlanishi uchun retsept yozib berish huquqiga ega.

IV. TIBBIY EKSPERTIZA

36-modda. Mehnatga vaqtincha layoqatsizlikni ekspertizalash

Fuqarolarning kasallik, shikastlanganlik, homiladorlik, tuqqanlik, oilaning betob a'zosini parvarishlaganlik, protez qo'ydirganlik, sanatoriy-kurortda davolanganlik munosabati bilan va boshqa hollardagi mehnatga vaqtincha layoqatsizligini ekspertizalash qonunchilikda belgilangan tartibda o'tkaziladi.

Mehnatga vaqtincha layoqatsizlikni ekspertizalash davlat sog'liqni saqlash tizimining davolovchi shifokorlari tomonidan o'tkaziladi va ular fuqarolarga mehnatga layoqatsizlik varaqasini beradi. Xususiyl va boshqa xil sog'liqni saqlash tizimlarida davolangan fuqarolarga mehnatga layoqatsizlik varaqalari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi belgilab qo'yadigan tartibda beriladi.

Mehnatga vaqtincha layoqatsizlik ekspertizalanganida xodimni sog'lig'ining holatiga qarab vaqtincha yoki doimiy ravishda boshqa ishga o'tkazish zarurati va muddati aniqlanadi, shuningdek fuqaroni belgilangan tartibda, shu jumladan unda nogironlik belgilari mavjud bo'lgan taqdirda tibbiy-ijtimoiy ekspert komissiyasiga yo'llash to'g'risida qaror qabul qilinadi.

37-modda. Tibbiy-ijtimoiy ekspertiza

Tekshiruvdan o'tkazilayotgan shaxsning klinik-funksional, ijtimoiy, kasbiy-mehnat va psixologik ma'lumotlarini kompleks baholash asosida uning sog'lig'i yo'qolganligi darajasini hamda organizmining funksiyalari turg'un buzilganligi sababli hayot faoliyati cheklanganligi darajasini, nogironlik guruhini, nogironlikning boshlanishi sababi hamda vaqtini aniqlash, shuningdek shaxs uchun sog'lig'ining holatiga ko'ra mumkin bo'lgan mehnat faoliyati turlari va zarur mehnat sharoitlari, o'zgalarning parvarishiga, sanatoriy-kurortda davolanishning tegishli turlariga hamda ijtimoiy himoyaga bo'lgan ehtiyoji to'g'risida tavsiyalar berish tibbiy-ijtimoiy ekspertizadir.

Tibbiy-ijtimoiy ekspertizani tashkil qilish va o'tkazish tartibi qonunchilikda belgilab qo'yiladi.

Tibbiy-ijtimoiy ekspertizani o'tkazgan muassasaning xulosasi ustidan fuqaroning o'zi yoki uning qonuniy vakili sudga shikoyat qilishi mumkin.

38-modda. Harbiy-tibbiy ekspertiza

Harbiy-tibbiy ekspertiza harbiy yoki muqobil xizmatga chaqiriladigan, harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan, O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining, ichki ishlar, Davlat xavfsizlik xizmati, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti davlat xavfsizlik xizmati organlarining zaxirasida (rezervida) turgan fuqarolarning hamda harbiy xizmatchilarning salomatligi jihatidan harbiy xizmatga yaroqli yoki yaroqsiz ekanligini, kasallik, yaradorlik, shikastlanganlik harbiy xizmat (harbiy yig'inlarni o'tash) bilan bog'liqligini aniqlaydi, harbiy xizmatchilarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish va ularning sog'lig'ini tiklashning turlari, hajmi va muddatini belgilaydi.

Harbiy-tibbiy ekspertizani tashkil etish va o'tkazish tartibini, shuningdek harbiy yoki muqobil xizmatga chaqiriladigan, harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan fuqarolar va harbiy xizmatchilar sog'lig'ining holatiga nisbatan qo'yiladigan talablarni O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilaydi.

Harbiy-tibbiy ekspertizaning xulosalari mansabdor shaxslar ijro etishi uchun majburiydir. Harbiy-tibbiy ekspertizani o'tkazgan muassasaning xulosasi ustidan fuqaroning o'zi yoki uning qonuniy vakili sudga shikoyat qilishi mumkin.

39-modda. Sud-tibbiyot va sud-psixiatriya ekspertizalari

Tekshiruvdan o'tkazilayotgan shaxsning klinik-funksional, ijtimoiy, kasbiy-mehnat va psixologik ma'lumotlarini kompleks baholash asosida uning sog'lig'i yo'qolganligi darajasini hamda organizmining funksiyalari turg'un buzilganligi sababli hayot faoliyati cheklanganligi darajasini, nogironlik guruhini, nogironlikning boshlanishi sababi hamda vaqtini aniqlash, shuningdek shaxs uchun sog'lig'ining holatiga ko'ra mumkin bo'lgan mehnat faoliyati turlari va zarur mehnat sharoitlari, o'zgalarning parvarishiga, sanatoriy-kurortda davolanishning tegishli turlariga hamda ijtimoiy himoyaga bo'lgan ehtiyoji to'g'risida tavsiyalar berish tibbiy-ijtimoiy ekspertizadir.

Tibbiy-ijtimoiy ekspertizani tashkil qilish va o'tkazish tartibi qonunchilikda belgilab qo'yiladi.

Tibbiy-ijtimoiy ekspertizani o'tkazgan muassasaning xulosasi ustidan fuqaroning o'zi yoki uning qonuniy vakili sudga shikoyat qilishi mumkin.

38-modda. Harbiy-tibbiy ekspertiza

Harbiy-tibbiy ekspertiza harbiy yoki muqobil xizmatga chaqiriladigan, harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan, O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining, ichki ishlar, Davlat xavfsizlik xizmati, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti davlat xavfsizlik xizmati organlarining zaxirasida (rezervida) turgan fuqarolarning hamda harbiy xizmatchilarning salomatligi jihatidan harbiy xizmatga yaroqli yoki yaroqsiz ekanligini, kasallik, yaradorlik, shikastlanganlik harbiy xizmat (harbiy yig'inlarni o'tash) bilan bog'liqligini aniqlaydi, harbiy xizmatchilarga tibbiy-ijtimoiy yordam ko'rsatish va ularning sog'lig'ini tiklashning turlari, hajmi va muddatini belgilaydi.

Harbiy-tibbiy ekspertizani tashkil etish va o'tkazish tartibini, shuningdek harbiy yoki muqobil xizmatga chaqiriladigan, harbiy xizmatga kontrakt bo'yicha kiradigan fuqarolar va harbiy xizmatchilar sog'lig'ining holatiga nisbatan qo'yiladigan talablarni O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi belgilaydi.

Harbiy-tibbiy ekspertizaning xulosalari mansabdor shaxslar ijro etishi uchun majburiydir. Harbiy-tibbiy ekspertizani o'tkazgan muassasaning xulosasi ustidan fuqaroning o'zi yoki uning qonuniy vakili sudga shikoyat qilishi mumkin.

39-modda. Sud-tibbiyot va sud-psixiatriya ekspertizalari

Sud-tibbiyot ekspertizasi davlat sog'liqni saqlash tizimining tibbiy muassasalarida ekspert tomonidan, uning yo'qligida esa — ekspertiza o'tkazishga jalb etilgan shifokor tomonidan tergovga qadar tekshiruvni amalga oshiruvchi organning mansabdor shaxsi, surishtiruvchi, tergovchi, prokurorning qarori yoki sudning ajrimi asosida o'tkaziladi.

Sud-psixiatriya ekspertizasi davlat sog'liqni saqlash tizimining shu maqsadga mo'ljallangan muassasalarida o'tkaziladi.

Sud-tibbiyot va sud-psixiatriya ekspertizalarini tashkil etish va o'tkazish tartibi qonunchilikda belgilab qo'yiladi.

Sud-tibbiyot va sud-psixiatriya ekspertizalarini o'tkazgan muassasalarning xulosalari ustidan fuqaroning o'zi yoki uning qonuniy vakili sudga shikoyat qilishi mumkin.

40-modda. Patologik-anatomik tadqiqotlar o'tkazish va odamning o'lgan vaqtini aniqlash

Patologik-anatomik tadqiqotlar sog'liqni saqlash muassasalarida odam hayotligida hamda o'lganidan so'ng tashxis qo'yish (biopsiya va autopsiya), shuningdek, klinik sharoitda tashxis qo'yish va kasallikni davolash ishlarining to'g'ri olib borilganligini nazorat qilish, o'lim sabablari haqida aniq ma'lumotlar olish maqsadida o'tkaziladi.

Patologik-anatomik tadqiqotlar o'tkazish va odamning o'lgan vaqtini aniqlash tartibi O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadi.

V. TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA XODIMLARI

41-modda. Tibbiyot va farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanish huquqi

O'zbekiston Respublikasida tibbiyot va farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga oliy yoki o'rta maxsus tibbiyot o'quv yurtini tamomlaganlik to'g'risida diplom olgan shaxslar ega bo'ladilar.

Tibbiy ma'lumotga ega bo'lmagan shaxslar ham O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi huzuridagi Xalq tabobati usullaridan foydalangan holda tibbiy xizmat ko'rsatish faoliyatini litsenziyalash bo'yicha maxsus komissiyaning xulosasi asosida xalq tabobati usullaridan foydalangan holda tibbiy faoliyat bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladilar.

Sud-tibbiyot ekspertizasi davlat sog'liqni saqlash tizimining tibbiy muassasalarida ekspert tomonidan, uning yo'qligida esa — ekspertiza o'tkazishga jalb etilgan shifokor tomonidan tergovga qadar tekshiruvni amalga oshiruvchi organning mansabdor shaxsi, surishtiruvchi, tergovchi, prokurorning qarori yoki sudning ajrimi asosida o'tkaziladi.

Sud-psixiatriya ekspertizasi davlat sog'liqni saqlash tizimining shu maqsadga mo'ljallangan muassasalarida o'tkaziladi.

Sud-tibbiyot va sud-psixiatriya ekspertizalarini tashkil etish va o'tkazish tartibi qonunchilikda belgilab qo'yiladi.

Sud-tibbiyot va sud-psixiatriya ekspertizalarini o'tkazgan muassasalarning xulosalari ustidan fuqaroning o'zi yoki uning qonuniy vakili sudga shikoyat qilishi mumkin.

40-modda. Patologik-anatomik tadqiqotlar o'tkazish va odamning o'lgan vaqtini aniqlash

Patologik-anatomik tadqiqotlar sog'liqni saqlash muassasalarida odam hayotligida hamda o'lganidan so'ng tashxis qo'yish (biopsiya va autopsiya), shuningdek, klinik sharoitda tashxis qo'yish va kasallikni davolash ishlarining to'g'ri olib borilganligini nazorat qilish, o'lim sabablari haqida aniq ma'lumotlar olish maqsadida o'tkaziladi.

Patologik-anatomik tadqiqotlar o'tkazish va odamning o'lgan vaqtini aniqlash tartibi O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadi.

V. TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA XODIMLARI

41-modda. Tibbiyot va farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanish huquqi

O'zbekiston Respublikasida tibbiyot va farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga oliy yoki o'rta maxsus tibbiyot o'quv yurtini tamomlaganlik to'g'risida diplom olgan shaxslar ega bo'ladilar.

Tibbiy ma'lumotga ega bo'lmagan shaxslar ham O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi huzuridagi Xalq tabobati usullaridan foydalangan holda tibbiy xizmat ko'rsatish faoliyatini litsenziyalash bo'yicha maxsus komissiyaning xulosasi asosida xalq tabobati usullaridan foydalangan holda tibbiy faoliyat bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladilar.

Tibbiyot va farmatsevtika ma'lumoti to'g'risidagi diplomni xorijiy davlatlarda olgan shaxslarning tibbiyot yoki farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanishiga O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'l qo'yiladi.

O'z kasbi bo'yicha uch yildan ko'p ishlamagan tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining tegishli faoliyat bilan shug'ullanishiga tegishli o'quv yurtlarida qayta tayyorgarlikdan o'tganlaridan keyin yoki O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining attestatsiya komissiyalari o'tkazadigan attestatsiya asosida yo'l qo'yiladi.

Tibbiyot yoki farmatsevtika sohasida tugallanmagan oliy ma'lumoti bo'lgan shaxslarning tibbiyot sohasida o'rta ma'lumoti bo'lgan xodimlar ishlaydigan lavozimlarda tibbiyot yoki farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanishiga O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'l qo'yiladi.

Oliy va o'rta maxsus tibbiyot o'quv yurtlari talabalarining fuqarolarga tibbiy yordam ko'rsatishda ta'lim dasturlariga muvofiq qatnashishiga tibbiyot xodimlari nazorati ostida, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'l qo'yiladi.

G'ayriqonuniy ravishda tibbiyot va farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanuvchi shaxslar qonunga muvofiq javobgar bo'ladilar.

43-modda. Professional tibbiyot va farmatsevtika uyushmalari

Tibbiyot va farmatsevtika xodimlari o'z huquqlarini himoya qilish, tibbiyot va farmatsevtika amaliyotini rivojlantirish, ilmiy tadqiqotlarga ko'maklashish, tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining kasb faoliyati bilan bog'liq boshqa masalalarni hal etish maqsadida ixtiyoriy asosda tarkib topadigan professional uyushmalar hamda boshqa jamoat birlashmalari tuzish huquqiga ega.

Professional tibbiyot, farmatsevtika uyushmalari va boshqa jamoat birlashmalari o'z faoliyatlarini ustavlar asosida va qonunchilikka muvofiq amalga oshiradilar.

VI. YAKUNLOVCHI QOIDALAR

44-modda. O'zbekiston Respublikasi shifokorining qasamyodi

Shifokor diplomini olayotgan shaxslar quyidagi mazmunda qasamyod qabul qiladi:

Tibbiyot va farmatsevtika ma'lumoti to'g'risidagi diplomni xorijiy davlatlarda olgan shaxslarning tibbiyot yoki farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanishiga O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'l qo'yiladi.

O'z kasbi bo'yicha uch yildan ko'p ishlamagan tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining tegishli faoliyat bilan shug'ullanishiga tegishli o'quv yurtlarida qayta tayyorgarlikdan o'tganlaridan keyin yoki O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining attestatsiya komissiyalari o'tkazadigan attestatsiya asosida yo'l qo'yiladi.

Tibbiyot yoki farmatsevtika sohasida tugallanmagan oliy ma'lumoti bo'lgan shaxslarning tibbiyot sohasida o'rta ma'lumoti bo'lgan xodimlar ishlaydigan lavozimlarda tibbiyot yoki farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanishiga O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'l qo'yiladi.

Oliy va o'rta maxsus tibbiyot o'quv yurtlari talabalarining fuqarolarga tibbiy yordam ko'rsatishda ta'lim dasturlariga muvofiq qatnashishiga tibbiyot xodimlari nazorati ostida, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilanadigan tartibda yo'l qo'yiladi.

G'ayriqonuniy ravishda tibbiyot va farmatsevtika faoliyati bilan shug'ullanuvchi shaxslar qonunga muvofiq javobgar bo'ladilar.

43-modda. Professional tibbiyot va farmatsevtika uyushmalari

Tibbiyot va farmatsevtika xodimlari o'z huquqlarini himoya qilish, tibbiyot va farmatsevtika amaliyotini rivojlantirish, ilmiy tadqiqotlarga ko'maklashish, tibbiyot va farmatsevtika xodimlarining kasb faoliyati bilan bog'liq boshqa masalalarni hal etish maqsadida ixtiyoriy asosda tarkib topadigan professional uyushmalar hamda boshqa jamoat birlashmalari tuzish huquqiga ega.

Professional tibbiyot, farmatsevtika uyushmalari va boshqa jamoat birlashmalari o'z faoliyatlarini ustavlar asosida va qonunchilikka muvofiq amalga oshiradilar.

VI. YAKUNLOVCHI QOIDALAR

44-modda. O'zbekiston Respublikasi shifokorining qasamyodi

Shifokor diplomini olayotgan shaxslar quyidagi mazmunda qasamyod qabul qiladi:

“Shifokor degan yuksak unvonni olib, tibbiyot faoliyatiga kirishar ekanman:

o‘zimning bor bilim va mahoratimni bemorni davolashga hamda inson sog‘lig‘ini saqlashga bag‘ishlashga;

yoshi, jinsi, irqi, millati, tili, dini, e‘tiqodi, ijtimoiy kelib chiqishi va ijtimoiy mavqeyidan qat‘i nazar, har bir bemorga kuch-g‘ayratim va vaqtimni ayamay tibbiy yordam ko‘rsatishga;

bemorning sog‘lig‘ini shaxsiy manfaatlarimdan yuqori qo‘yishga, kamtar va halol bo‘lishga, o‘z bilim va mahoratimni doimo oshirib borishga;

shifokor sirini saqlashga;

kishilarga hamisha mehr-muruvvat va shifo topishlariga ishonch hadya etishga;

Buqrot, Abu Ali ibn Sino singari ulug‘ tabiblarning shonli an‘analarini davom ettirishga tantanali qasamyod qilaman.

Ushbu qasamyodga umrimning oxirigacha sodiq qolishga qasamyod qilaman”.

Shifokorlar qasamyodni buzganlik uchun qonunda belgilangan javobgarlikka tortiladilar.

45-modda. Shifokor siri

Fuqaroning tibbiy yordam so‘rab murojaat qilganligi, uning sog‘lig‘ining holati, kasalligiga qo‘yilgan tashxis xususidagi hamda uni tekshirish va davolash davomida olingan boshqa ma‘lumotlar shifokor sirini tashkil etadi.

Shifokor siri hisoblangan ma‘lumotlardan o‘qish hamda kasb-korga, xizmatga doir va boshqa xil vazifalarni bajarish paytida xabardor bo‘lib qolgan shaxslarning bu ma‘lumotlarni fuqaro yoki uning qonuniy vakilining roziligisiz oshkor qilishiga yo‘l qo‘yilmaydi, ushbu moddaning uchinchi qismida belgilangan hollar bundan mustasno.

Shifokor siri hisoblangan ma‘lumotlarni fuqaro yoki uning qonuniy vakilining roziligisiz berishga quyidagi sabablarga ko‘ra yo‘l qo‘yiladi:

ahvoli og‘irligi sababli o‘z xohish-irodasini bildira olmaydigan fuqaroni tekshirish va davolash maqsadida;

yuqumli kasalliklar tarqalishi, yalpi zaharlanish va zararlanish xavfi tahdid solganida;

“Shifokor degan yuksak unvonni olib, tibbiyot faoliyatiga kirishar ekanman:

o‘zimning bor bilim va mahoratimni bemorni davolashga hamda inson sog‘lig‘ini saqlashga bag‘ishlashga;

yoshi, jinsi, irqi, millati, tili, dini, e‘tiqodi, ijtimoiy kelib chiqishi va ijtimoiy mavqeyidan qat‘i nazar, har bir bemorga kuch-g‘ayratim va vaqtimni ayamay tibbiy yordam ko‘rsatishga;

bemorning sog‘lig‘ini shaxsiy manfaatlarimdan yuqori qo‘yishga, kamtar va halol bo‘lishga, o‘z bilim va mahoratimni doimo oshirib borishga;

shifokor sirini saqlashga;

kishilarga hamisha mehr-muruvvat va shifo topishlariga ishonch hadya etishga;

Buqrot, Abu Ali ibn Sino singari ulug‘ tabiblarning shonli an‘analarini davom ettirishga tantanali qasamyod qilaman.

Ushbu qasamyodga umrimning oxirigacha sodiq qolishga qasamyod qilaman”.

Shifokorlar qasamyodni buzganlik uchun qonunda belgilangan javobgarlikka tortiladilar.

45-modda. Shifokor siri

Fuqaroning tibbiy yordam so‘rab murojaat qilganligi, uning sog‘lig‘ining holati, kasalligiga qo‘yilgan tashxis xususidagi hamda uni tekshirish va davolash davomida olingan boshqa ma‘lumotlar shifokor sirini tashkil etadi.

Shifokor siri hisoblangan ma‘lumotlardan o‘qish hamda kasb-korga, xizmatga doir va boshqa xil vazifalarni bajarish paytida xabardor bo‘lib qolgan shaxslarning bu ma‘lumotlarni fuqaro yoki uning qonuniy vakilining roziligisiz oshkor qilishiga yo‘l qo‘yilmaydi, ushbu moddaning uchinchi qismida belgilangan hollar bundan mustasno.

Shifokor siri hisoblangan ma‘lumotlarni fuqaro yoki uning qonuniy vakilining roziligisiz berishga quyidagi sabablarga ko‘ra yo‘l qo‘yiladi:

ahvoli og‘irligi sababli o‘z xohish-irodasini bildira olmaydigan fuqaroni tekshirish va davolash maqsadida;

yuqumli kasalliklar tarqalishi, yalpi zaharlanish va zararlanish xavfi tahdid solganida;

tergovga qadar tekshiruvni amalga oshiruvchi organlarning, surishtiruv, tergov organlarining, prokuraturaning va sudning ishni sudga qadar yuritish yoki sud tekshiruvi o'tkazilishi munosabati bilan so'rovi bo'yicha;

o'n to'rt yoshga to'lmagan voyaga yetmagan shaxsga yordam ko'rsatilayotganda uning ota-onasi yoki qonuniy vakillarini xabardor qilish uchun;

fuqaroning sog'lig'iga g'ayriqonuniy xatti-harakatlar yoki baxtsiz tasodif natijasida zarar yetkazilgan deb gumon qilishga asoslar mavjud bo'lganida.

Shifokor siri hisoblangan ma'lumotlar qonunda belgilangan tartibda berilgan shaxslar shifokor sirini oshkor qilganlik uchun qonunga muvofiq tibbiyot va farmatsevtika xodimlari bilan baravar javobgar bo'ladilar.

46-modda. Fuqarolarning sog'lig'iga yetkazilgan zararni qoplash

Fuqarolarning sog'lig'iga zarar yetkazilgan hollarda aybdorlar jabrlanganlar ko'rgan zarar o'rnini qonunchilikda belgilangan hajm va tartibda qoplashlari shart.

G'ayriqonuniy xatti-harakatlardan jabr ko'rgan fuqarolarga tibbiy yordam ko'rsatishga sarflangan mablag'lar ularning sog'lig'iga yetkazilgan zarar uchun javobgar bo'lgan jismoniy va yuridik shaxslardan undiriladi.

Tibbiyot va farmatsevtika xodimlari o'z kasb-kor vazifalarini malakali bajarmaganliklari oqibatida fuqarolarning hayoti va sog'lig'iga zarar yetgan hollarda yetkazilgan zarar o'zni qonunchilikda belgilangan tartibda qoplanadi.

Zararning o'rnini qoplash tibbiyot va farmatsevtika xodimlarini qonunga muvofiq intizomiy, ma'muriy yoki jinoiy javobgarlikdan ozod etmaydi.

47-modda. Sog'liqni saqlash sohasida fuqarolar huquq va erkinliklarini kamsituvchi davlat organlari hamda mansabdor shaxslarning xatti-harakatlari ustidan fuqarolarning shikoyat qilish huquqi

Davlat organlari va mansabdor shaxslarning ushbu Qonunda belgilangan fuqarolar huquq va erkinliklarini kamsituvchi xatti-harakatlari ustidan yuqori davlat organlariga yoki sudga shikoyat qilish mumkin.

O'zbekiston Respublikasining Prezidenti I. KARIMOV

Toshkent sh.,

tergovga qadar tekshiruvni amalga oshiruvchi organlarning, surishtiruv, tergov organlarining, prokuraturaning va sudning ishni sudga qadar yuritish yoki sud tekshiruvi o'tkazilishi munosabati bilan so'rovi bo'yicha;

o'n to'rt yoshga to'lmagan voyaga yetmagan shaxsga yordam ko'rsatilayotganda uning ota-onasi yoki qonuniy vakillarini xabardor qilish uchun;

fuqaroning sog'lig'iga g'ayriqonuniy xatti-harakatlar yoki baxtsiz tasodif natijasida zarar yetkazilgan deb gumon qilishga asoslar mavjud bo'lganida.

Shifokor siri hisoblangan ma'lumotlar qonunda belgilangan tartibda berilgan shaxslar shifokor sirini oshkor qilganlik uchun qonunga muvofiq tibbiyot va farmatsevtika xodimlari bilan baravar javobgar bo'ladilar.

46-modda. Fuqarolarning sog'lig'iga yetkazilgan zararni qoplash

Fuqarolarning sog'lig'iga zarar yetkazilgan hollarda aybdorlar jabrlanganlar ko'rgan zarar o'rnini qonunchilikda belgilangan hajm va tartibda qoplashlari shart.

G'ayriqonuniy xatti-harakatlardan jabr ko'rgan fuqarolarga tibbiy yordam ko'rsatishga sarflangan mablag'lar ularning sog'lig'iga yetkazilgan zarar uchun javobgar bo'lgan jismoniy va yuridik shaxslardan undiriladi.

Tibbiyot va farmatsevtika xodimlari o'z kasb-kor vazifalarini malakali bajarmaganliklari oqibatida fuqarolarning hayoti va sog'lig'iga zarar yetgan hollarda yetkazilgan zarar o'zni qonunchilikda belgilangan tartibda qoplanadi.

Zararning o'rnini qoplash tibbiyot va farmatsevtika xodimlarini qonunga muvofiq intizomiy, ma'muriy yoki jinoiy javobgarlikdan ozod etmaydi.

47-modda. Sog'liqni saqlash sohasida fuqarolar huquq va erkinliklarini kamsituvchi davlat organlari hamda mansabdor shaxslarning xatti-harakatlari ustidan fuqarolarning shikoyat qilish huquqi

Davlat organlari va mansabdor shaxslarning ushbu Qonunda belgilangan fuqarolar huquq va erkinliklarini kamsituvchi xatti-harakatlari ustidan yuqori davlat organlariga yoki sudga shikoyat qilish mumkin.

O'zbekiston Respublikasining Prezidenti I. KARIMOV

Toshkent sh.,

1996-yil 29-
avgust,
265-I-son

*(O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining
Axborotnomasi, 1996-y., 9-son, 128-modda; 1999-y., 5-
son, 124-modda; 2001-y., 5-son, 89-modda;
O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami,
2006-y., 41-son, 405-modda; 2007-y., 40-son, 411-
modda; 2010-y., 20-son, 148-modda; 2016-y., 52-son,
597-modda; 2017-y., 24-son, 487-modda, Qonun
hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 05.01.2018-y.,
03/18/456/0512-son; 2019-y., 2-son, 47-modda,
23.05.2019-y., 03/19/540/3167-son, 24.05.2019-y.,
03/19/542/3177-son; 05.09.2019-y., 03/19/564/3690-son,
13.09.2019-y., 03/19/567/3737-son; 04.12.2020-y.,
03/20/653/1592-son; Qonunchilik ma'lumotlari milliy
bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son; 03.08.2021-y.,
03/21/705/0742-son; 18.05.2022-y., 03/22/770/0424-
son; 04.11.2022-y., 03/22/800/0990-son; 21.01.2023-y.,
03/23/815/0044-son)*

1996-yil 29-
avgust,
265-I-son

*(O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining
Axborotnomasi, 1996-y., 9-son, 128-modda; 1999-y., 5-
son, 124-modda; 2001-y., 5-son, 89-modda;
O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami,
2006-y., 41-son, 405-modda; 2007-y., 40-son, 411-
modda; 2010-y., 20-son, 148-modda; 2016-y., 52-son,
597-modda; 2017-y., 24-son, 487-modda, Qonun
hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 05.01.2018-y.,
03/18/456/0512-son; 2019-y., 2-son, 47-modda,
23.05.2019-y., 03/19/540/3167-son, 24.05.2019-y.,
03/19/542/3177-son; 05.09.2019-y., 03/19/564/3690-son,
13.09.2019-y., 03/19/567/3737-son; 04.12.2020-y.,
03/20/653/1592-son; Qonunchilik ma'lumotlari milliy
bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son; 03.08.2021-y.,
03/21/705/0742-son; 18.05.2022-y., 03/22/770/0424-
son; 04.11.2022-y., 03/22/800/0990-son; 21.01.2023-y.,
03/23/815/0044-son)*